

A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KISS JÓZSEF.

25 szám.

VII. Évfolyam.

Divatos
és jutányos női felöltők
csakis

HOLZER SIMON

központi áruházában
IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 9.
Szabott árak.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Erzsébet-körút 6. sz.

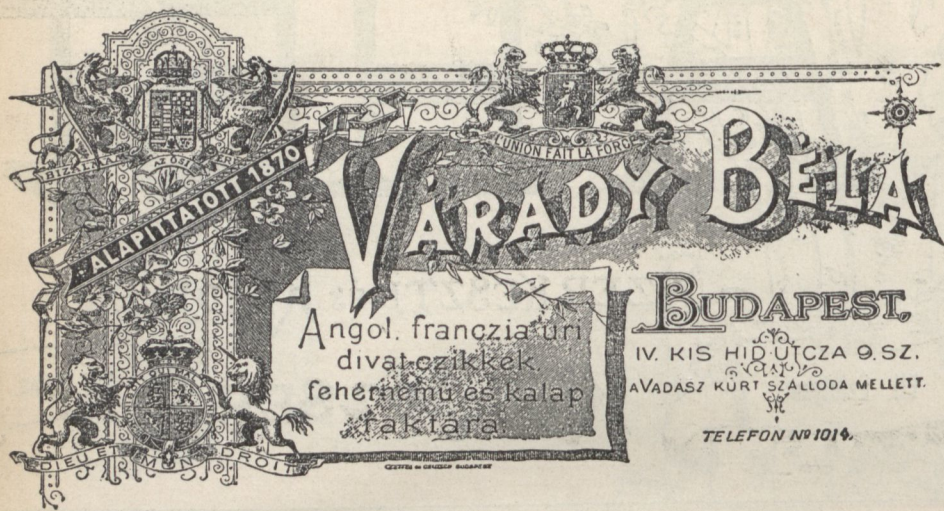

Figemany Gyula
Bp. 1906

Hugh Gilsean-Reid

SAJTÓ-KONGRESZUS.

(Hugh Gilsean-Reid.)

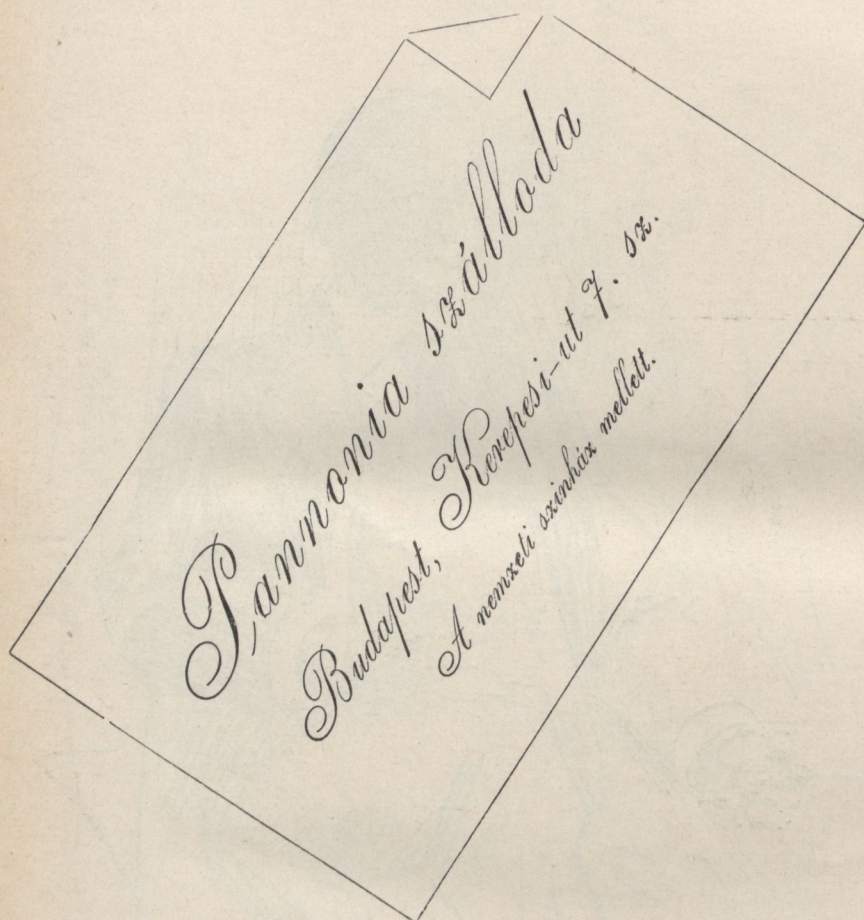
VÁRADY BÉLA

Angol, francia úri
divat-cikkék
fehérnemű és kalap
raktára

BUDAPEST.
IV. KIS HID ÚTCA 9. SZ.
AVADASZ KÜRT SZÁLLODA MELLETT.

TELEFON N° 1014.

KÉSZIT FÉRFIRUHÁKAT MÉRTÉK SZERINT.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszser ellentállt az idő megpróbál-
lásának, mert már több mint 25 év óta megbízható,
fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik kösz-
vénynél, csúznál, tagszagatásnál és meghűléseknél
és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrab-
ban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gya-
korta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos
szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy
háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és
1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszer-
tárban készletben van; főraktár: Török József gyógy-
szerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen
óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű
utánzat van forgalomban. Ki nem akar
megkárosodni, az minden egyes üveget
„Horgony” védjegy nélkül mint nem valódit
utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csás. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt (Thüringia).

Képes árjegyzék: a) harmonikákról;
b) mechanikai zeneművekről és zené-
disztárgyakról; c) minden egyéb hang-
szerekről, hangszerkelelekről és hurók-
ról külön kiadásokban ingyen és bér-
mentve küldetik.

Sternberg Ármin és Testvére
es. és kir. szab.
HANGSZER-IPAR
Budapest, VII., Kerepesi-ut 36. sz.
Javítások pontosan teljesítettnek.

A világ egyetlen beszélő ujságának, a Telefon-
Hirmondónak pavillonjaiban az ezredéves
kiállítás területén (a nagy iparcarnok északi
kapujánál) és Ós-Budavár területén (a Szent
György-téren, a király pavillon mellett) hallható

A legujabb magyar találmány,
a javított és tökéletesített fonograf, a

TELEFONOGRAF

utján

Magyarország jeleseinek előszava,
Hirneves énekesnők és énekesek hangja,
Katonazene.

CERENDAY A. és FIA
AKAD. SZOBRÁSZ
ELSŐ ORSZ. SZABADALMAZOTT
SIREMLÉKMŰ CYÁROSOK
BUDAPESTEN.
Főraktár és Iroda: Mária Valéria utca 2^{sz}
GYÁRI TELEPÉS MŰTEREM
Kerepesi út 90 sz.

Fennáll 1848

MEGBJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:

Egész évre frt 10.—

Félévre > 5.—

Negyedévre > 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körut 6. sz.

Hirdetések

felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adatnak vissza.

— 2. ☉ Budapest, junius hó 21. ☉ —

Tisztelt olvasóinkhoz!

A következő számunkkal fejezzük be tizenharmadik kötetünket és július elején indul a tizennegyedik. Azokat, akik rokonszenvvel és bizalommal követtek bennünket eddig, kérjük kövessenek továbbra is. »A Hét« köre a mai írói nemzedék színe-javából verődött össze és a nyugot-európai színvonal magaslatára törekszik. »A Hét« már régen a magyar intelligencia lapja és hívei, megismerői számának folytonos növekedése tanúságot tesz arról, hogy e lapnak missiója van.

Olvasónőinknek a nyár folyamán utána küldjük a lapot a nyári hűsölőkre, viszont arra kérjük, hogy az előfizetési díjakat ideje-korán méltóztassanak hozzáunk juttatni.

Az új kötet táblái július hó közepéig készülnek el és 1 frt 30 krért megrendelhetők.

„A HÉT” szerkesztősége és kiadóhivatala,

VII., Erzsébet-körut 6. sz.

Krónika.

Kongresszus.

— junius 19.

A jó isten igen jól tudta, mit tesz, mikor belőlem nem csinált se minisztert, se vizsgáló bírót. Meg vagyok rendülve a siklón történt szerencsétlenség miatt, de részvétem, mióta tudom, hogy ujságíró vendégeinkben nagyobb kár nem esett, nagyobbára a sikló gondatlan kezelői és a szerencsétlenség pörbe fogott bűnösei felé irányul. Mert elvégre is, ez a kalauz, aki tilalomnak ellenére megindította a vonatot, jót akart zszurnaliszta vendégeinkkel s az a fűtő, aki avatallan kézzel megeresztette a gépet, merő vendégszeretetből és előzékenységből tette. A siklónak szegény igazgatója meg, a kire most nagyon is rájár a rúd, sokkal rosszabbul érzi magát szegény Prileszkynél s nagyon is hiszek annak a riporternek, aki másnap meginterviewolta őt s tapasztalta, hogy a szegény direktor még akkor is néma volt a rémülettől.

S mikor teljes részvétellel fordulok a szerencsétlen bűnösök felé, nem tudom elhinni, amit oly sokan mondanak, hogy a siklóbeli szerencsétlenség tönkretette volna a teljes morális hasznót, mely az internacionális kongresszusból reánk háramlott. Nem hiszem, hogy külföldi kollégáink oly magas véleménynyel lettek volna felőlünk, hogy

egy vasuti szerencsétlenség a barbárság vádját keltette volna bennök. Ellenkezőleg, azt hiszem, nagyon meg voltak lepve, hogy van egyáltalán siklónk. S ha viszont tul nem becsülöm rólunk való apriori vélekedésüket, nem akarom őket ezért gyanusítani annak a véleménynek impulálásával, hogy ha valaki vasuton, vagy akármiféle alkalmatossággal a nyakát akarja szegni, okvetetlenül Budapestre kell jönnie.

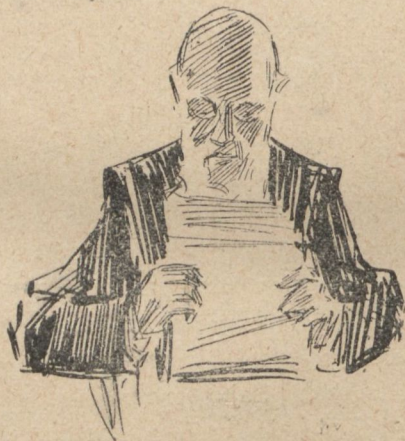
Robert Kemp
Syndic des Journalistes républicains
français
J. La Patrie et la Presse.

Bármennyire hajlandó is rá az ember, ebből a kellemetlen és szerencsétlen incidensből még sem szabad a kongresszusi szép napokra visszatekinteni. E napok súlypontja nem a szomorú epizódban keresendő, sem pedig az érdemleges ülésekben. Sajtó-kongresszus volt, de nem a sajtó szempontjából tekintendő a haszon, az eredmény, melylyel járt. Sőt azt hiszem, nincs is sem vendégeink, sem pedig publiczista kollégáink közt egy sem, aki a mérleg egyik serpenyőjébe a kongresszus végzett munkáját tenné, másikába pedig a gyarapodást, melyet a publicisztika belőle látott. Sőt ami komoly jelentőséget ad a kongresszusnak s tiszteletreméltóvá teszi minden egyes tagját, aki messze idegenből hozzánk fáradt, s a sajtónak minden mesterségeken fölülemelkedő morális prestige-t ad, éppen az, hogy amikor a magánérdeke ápolásának jelzava alatt ül össze, akkor is akármely intézménynek, vagy érdeknek szolgál inkább, mint saját magának.

S nem pusztá udvariasság, magyar vendégszeretet készlet, a miniszterelnöktől lefelé, egészen — a sikló fűtő-jéig mindenkit kiváló, gondos előzékenységre a vendégek iránt, mint ennek a ténynek többé-kevésbé tudatos átlátása. Nem vagyunk olyan nagy nemzet, hogy rólunk szólva, a külföldnek csak jó véleménye lehetne, s nem vagyunk annyira kis nemzet, hogy akármiféle véleményben megnyugodhatnánk. Antwerpen, Bordeaux, ahol az

előző kongresszusokat tartották, másodrendű városok, Stockholm és Lissabon, a hol a legközelebbi kongresszusokat fogják megtartani, szintén nem első rendű városok. Hogy az internacionális kongresszus a másodrangu városok e sorozatában középre ejtett bennünket, maga is impliciten kifejezett vélemény, mely rektifikáltatott abban a pillanatban, melyben az illusztris társaság kilépett a kupéból. Ha megismerték volna Budapestet előzőleg, a mint ismerik most, ha becsülték volna annyira, a mennyire objektíve becsülendő: ne haragudjanak meg e paradoxonért — a tiszta igazságot mondja — nem is jöttek volna el hozzánk Stockholm előtt, hanem jóval utána, mikor az apróbb városokat már letárgyalták.

Thomas Froche

Hogy az urak csupa elragadtatás és extázis, mikor rólunk szólnak, nem csekély mértékben a meglepetésnek tulajdonítandó. Nem az a bizonyos Coppé-féle lelkesültség szól belőlük, melyet nyomban követett a madame Adam Tissotiádiája s kimerült a hagyományos s már szinte gyűlöletes lovagias magyar nemzetről szóló frázisban. Ez a mostani látogatás voltaképen az első, melynek objektív

eredménye lesz kulturális viszonyainknak, társadalmi fejlettségünknek s európai mivoltunknak őszinte felismerése. Elvégre is valami, ha akármely nemzet fia a szélső Európában, a »lovagias« magyarok közt, a maga nyelvén tudja magát megértetni s hazája idiomájában kapja a szükséges felvilágosításokat. Nem csekélység az sem, hogy messze országokból jövő kisebb-nagyobb kaliberű írók csupa hommes inconnus között mind hommes connus-nak látják magukat. A magyar kultúra keveset adott nekik, de annál többet reczipiált tőlük. S minél nyilvánvalóbb a mi eruditásunk, annál kíváncsabbnak látják a velünk való megismerkedést.

De nyereség volt megismerkedni ő velök is. Nem esik rosszul nekünk látnunk, hogy a külföld ujságírói mennyivel különbek, ami társadalmi elismertségüket illeti, minálunk. Tessék megnézni ezeket a jellegzetes fejeket, a fisiognomiáknak ezt a decens kifejezését, melyet eddigelé csak a nagy államférfiak fotografiáiról ismerünk. A sajtóbeli nagy hatalom tudata merőben átment a vérükbe s nem látják ők oly kivételesnek a megtiszteltetést, melyben a magyar hivatalos és arisztokrata világ részesítette, mint mi, akik nem fojthatjuk el a háládatosságnak bizonyos érzetét azon, hogy az illetékes körök is figyelmükre méltatták a mi vendégeinket. Bizony kisvárosi érzés ez, de

Edgard Troimaux
red: a l'Echo de Paris

nem mi tehetünk róla, hogy nem szoktunk még ki belőle. A betűvetés mesterségétől mi nálunk inkább félnek az emberek, semmint becsülik s ami tisztelet nekünk, magyar ujságíróknak kijár, inkább az erre-arra való tekintés eredménye, mint értékünk kellő megbecsülése.

De talán ebben az irányban is tapasztaljuk majd az ujságíró kongresszus üdvös hatását. Elvégre sokkal nyilvánvalóbb a tény, semhogy félreismerhető lenne: amin a politikusok siker nélkül fáradoztak, ami ellen teljes

Capelle - red: au Gaulois

sikerrel dolgoztak nemzetiségi testvéreink, ime a sajtó elérte egyszerű meghívással: a rólunk való vélemény megtisztult a külföldön, viszonyainkat megismervén, törekvéseinket jobban fogják megérteni s érdemesnek fogják találni, hogy e törekvéseinket megértsék. A miniszterelnökség informáló sajtószolgálatára ime megművelve találja a talajt, melyen eddigi sikertelen működését teljes sikerrel folytathatja.

Charles Boissvain

*redacteur en chef du Handelsblad
d'Amsterdam*

A sok szép eredmény mellett ki reklamálná meg az alapszabályokat, miket a kongresszus meg akart csinálni s nem csinált meg? Nem kisebbíti, ha bevalljuk, hogy a kongresszus munkarendje mellékes s hogy az alapszabályokkal való internacionális szervezkedésnek semmi reális haszna nem volna. Nem veszít az internacionális kongresszus semmitse jelentőségéből, ha munkarendjét nem tárgyalja is le, valamint nem nyerne a letárgyalás által. Minden egyéb osztály nemzetközi testvéresülése elképzelhetőbb, mint a zszurnalistáké. A publicisztika nemzeti elválasztottsága állandó, a míg határsorompók vannak az országok között s szövetkezésük, együtt dolgozásuk a szó vulgáris értelmében lehetetlen, a míg szuronyos katona van a világon. A publicisták testvérisége lovagiassá teszi a harcot, de nem szünteti meg s akármennyire ölegetjük is keblünkre az osztrák kollegát, természetesnek találjuk mi is, ő is, ha haza menet a szükséghez képest, marólugba, vagy epébe mártott tollal peroráljon a nagyobb magyar kvóta mellett. De ha nálunk sem fogyott el a marólug és nekünk is van epénk, az osztrák, a német, az angol, a francia s ahány nemzet csak képviselve volt nálunk, megbecsül bennünket azért, hogy van pennánk is, amit belemártsunk.

Caliban.

Csak azok szabadok, akik nem szeretnek senkit.

A. Tournier.

*

Mennél komolyabb az ember, annál hamarabb mondják hűtellenek mások irányában, mivel éppen magához hű marad.

Valtoru.

Blanche.

*A köd, a köd jön szürke szárnyon;
Lelkem még küzködik vele,
De ugy is mind hiába, látom,
Én leszek a harcz vesztese.
Nyaram virága haldokolva
Lehull, a szél tovább sodorja...
Egykor, rég, a legszebbikét
A te kezecskéd tépte szét.*

*Csupán egy repkényág maradt még,
S szívemre fonta rá magát;
Érezem, én is véle halnék,
Ha ezt is leszakítanák.
Oh Blanche, én egy igaz szerelmem,
Emléked sohse hágy el engem,
Siromban is továbbra hajt,
S fejfámat is befutja majd.*

Mezarthin.

Zsizsike.*)

Irta: KÓBOR TAMÁS.

Végre megvan — egyezik a nyers mérleg. Az első nyers mérleg, melyet négy esztendő múltán először egyeztettem egyedül. No lám, boldogulhatok ő nélküle is. A főnök urnak igaza van: senki sem nélkülözhetetlen. Még Zsizsike sem. No látod, öreg barátom, a nyers mérleg egyezik s egyezni fog ezentúl is. Hát mért busulsz?

S velem szemben az asztal is el van már foglalva. Szakasztott olyan kis lány ül mellette, mint ő volt. Mert én behoztam az irodába a női hivatalnokokat s hogy Zsizsike eltávozott, a főnök ur nem is gondolt másra, hanem ismét leányt fogadott fel. Azt mondta nekem:

— Szelényi ur, a szegény leányokért kell valamit tenni, hogy az erény útján megmaradhassanak. Olcsóbban dolgoznak és jobban, mert bámulatos türelmük van a nőknek.

Igaza van. Bámulatos türelmük van. Fischhof kisasszony bele nem un egész nap összeadni vagy számlákat írni. Pontos, tiszta munkát végez s mihelyt egy kis gyakorlatra tett szert, átadom neki a szalda-kontót. De olyan komoly, olyan fagyasztóan komoly, mint jó magam. Ki pótolja a Zsizsike édes kaczagását?

Bizony nem pótolja senki. És mindenütt, a szalda-kontóban, a főkönyvben, a másolókönyvben, mindenütt találkozom a keze nyomával és nem tehetek róla, hogy a lelkem sir, midőn ez a szám, meg az a szám felidézi a képét, megcsendíti a hangját. És a lelkem mindig fog sirni, mert mindig, mindig lesz dolgom ezekkel a könyvekkel s minden tételnél hallom, a mit akkor mondott, mikor bevezette.

— Szelényi bácsi, milyen kontóra irjam?

— Szelényi bácsi, nézze csak, ez a Kohn és társa macskával iratja a leveleit.

* Mutatvány a *Félisten* című, sajtó alatt levő gyűjteményből

Szerk.

Aztán olyan lapok kerülnek elő, melyekre rá sem nézhetek.

— Bácsi, bácsi, édes bácsi, aranyos Menyusom, czukros medvéim!

Tegnap volt a legrosszabb napom. A főnök ur a hátam mögött állt és türelmetlenül nógatott, hogy hát még sem találom meg azt a tételt! Pedig régen megvolt, de lapoztam, lapoztam a főkönyvet, mert éreztem, ha szólok, zokogásra fakadok. Az pedig nagyon szégyenletes volna, ha egy főkönyvelő zokogva olvasna ki a főkönyvből egy tételt.

Ennél a tételnél dőlt el a sorsom. Isten látja lelke met, én Zsizsikében mindig a kis gyereket láttam, a ki az udvaron labdázott s a kit nem is mertem megszólítani, mivel vidámságával és energikus bátorságával imponált. Aztán meg orvosnak volt az egyetlen gyermeke, a kit az öreg tüdőbajos ur egyre kényeztetett. De ő szeretett engem s ha este hazajöttem az irodából, élembe futott, a karomba kapaszkodott, úgy vitt be engem az én bérelt szobámba és csevegett mindenfélét. Azt se vettem észre, hogy egyre nő s hogy már tizenöt esztendő.

Ekkor történt, hogy az édes apja, a doktor ur, bekopogtatott hozzám s kért, hogy tanítsam meg Zsizsikét a könyvvezetésre. Mosolygó, jókedvű ur volt mindig, égő vörös szakállal és nevető kék szemekkel. Akkor is mosolygott és mutatkozott jókedvűnek, mikor a legszomorubb dolgokat beszélte nekem.

— Lásza, édes Szelényi ur, ugy-e én most igen jó módu vagyok? A feleségem minden esztendőben fürdőre megy Zsizsikével, én pedig havannaszivarokat szivok és ezerforintos lakást tartok. Pedig lásza, én igen szegény vagyok, a feleségemnek nem volna szabad fürdőre menni és nekem nem volna szabad havannaszivarokat szívn. De mivel a feleségem gazdag házból való, tartozom neki a fürdővel s mivel már úgy sem élhetünk meg adósság nélkül, hát én nem mondok le a havannaszivarokról. Ezeket különben ön fizeti meg, édes Szelényi ur, a szoba árával.

Lásza, mi igen vidáman és orvoshoz méltó előkelőséggel fogunk élni mindaddig, a mig meg nem halok. Már pedig meg fogok halni, még pedig ebben az esztendőben. Érzem, hogy nem bírom tovább. Tán elnyujthatnám még az életemet, ha lemondok a szivarról, de az még rosszabb volna, mert akkor előlük enném el, a mi még van, mert nem tudok majd a lábamon megállani. Jobb lesz hát, ha tovább szivarozom. S mihelyt engem eltemettek, édes Szelényi ur, önnek felmondás nélkül kell kihurczolkodnia, mert itt minden butordarab le van foglalva s a temetés után mindjárt el is visznek mindent. Akkor az én szeretett feleségem meg fogja nekem bocsátani a pazarlásaimat s be fog ülni az esetleg megmaradt nagy karosszékbe, úgy várja be: mi lesz vele. Mert ő soha nem ismerte a munkát s nem is fogja megismerni. Mi lesz akkor az én kis Zsizsikéből? Ő sincs a gondra nevelve, de ismerem jól. Ő már csak azért is fog dolgozni, mert nagyon szeret játszani. Hát játékképpen dolgozni fog. Azt hiszem, a könyvvezetés tudományát öntől hamar meg fogja tanulni, mert szeret önnel játszani. És — ugy-e bár, önnek nem is lesz nehéz neki valami tisztességes irodában egy kis helyet biztosítani. Hiszen most divatban vannak a női hivatalnokok!

Lelkem mélyében meg voltam döbbenve, de nem tudtam sajnálni a szegény doktor urat. Mert olyan derűlten beszélt közel haláláról s ezekről a kétségbeejtő viszonyokról, hogy imponált nekem s nem éreztem a fölényt, a mely a sajnálat érzetéhez szükségképpen tartozik. Megszorítottam felém nyúló kezét és mélyen meghajolva a doktor ur előtt, késznek nyilatkoztam a rám há-

rult feladat teljesítésére és ünnepélyesen megígértem neki, hogy ha a szükség úgy kívánná, leszek én apja a kis Zsizsikének.

Ismét megszorította a kezemet és olyan különösen mosolygott. Hát nevetséges az, a mit mondtam? Hiszen harmincz esztendő voltam s komolyabb, mint más ötven esztendő ember. Hát mért ne lehetnék én a Zsizsike apja?

Aztán tanítottam a Zsizsikét könyvvezetésre. Nagyon megörült s alig birta bevárni az első leczkét. Igen jól mulatott mellette s egyre kaczagott, olyan furcsának találta a tartozik és követel beosztását.

— Jaj, milyen ostoba! — kiáltotta kaczagva, — és maga egész nap azt csinálja, hogy tartozik és követel?

Nem tagadom, ez a beszéd sértette önérzetemet, mert mintha megvetette volna a könyvvezetést, mely nélkül nem volna kereskedelem és nem volna bizalom az emberek között. De aztán elgondoltam, hogy Zsizsike csakugyan gyermek, hát mit ért ő e szerföltött fontos, sőt nélkülözhetetlen tudományhoz?

Nagyobb baj volt az, hogy a harmadik leczke után Zsizsike indítványozta, hogy croquettezzünk inkább, az sokkal mulatságosabb. Majd kereken kijelentette, hogy a könyvvezetés, meg a kereskedelmi számtan unalmas s neki egy csepp kedve sincs unatkozni. A doktor ur, mikor elpanaszoltam neki a dolgot, megszorította a kezemet s jókedvűen nevetett.

— Nem baj, nem baj, — szólt — hát ne untasuk. De, ugy-e bár, megtanítja majd, a mikor megint kedve lesz hozzá?

A doktor ur aztán többet volt odahaza és külön szobába tette ágyát, mert egész éjszaka köhögött s nem akarta nejét álmában zavarni. Aztán meg nem is tudott kijárni a házból, s úgy három hónap mulva mosolyogva halt meg. Derék, becsületes ember volt, daczára annak, hogy oly könnyelműen bánt a jövedelmével. Sohse hittem volna ennek előtte, hogy becsületes ember is csinálhat adósságokat.

Aztán minden úgy történt, ahogy a doktor ur mondta. Alig hogy eltelt a temetés hete, sorra hozták a sommás végzéseket a házhoz és a szegény özvegy kénytelen volt kihurczolkodni a fényes lakásból. A Józsefvárosban fogadtunk kétszobás lakást, részletfizetésre szegényesen bebutoroztuk. Én nekem ugyan terhes volt oly messzire lakni az irodától, de megígértem a doktor urnak, hogy nem hagyom el Zsizsikét s így az egyik szobát én foglaltam le.

Zsizsike kétségbe volt esve, mikor édes atyját temették, mert nagyon szerette a kis papuskát. De hogy ennyire elszegényedtek, az, nagy meglepetésemre, egy cseppet sem bántotta. Sőt tetszett neki a szűk kis lakás, mely egy nagy udvarból nyilott, a hol hatalmas hársak terjesztettek árnyékot. S megdöbbenő komolysággal egészen magától eszmélt arra, hogy neki most le kell mondania a jómódról, sőt dolgoznia kell. Maga hozta szóba, hogy tanuljunk ismét könyvvezetést meg kereskedelmi számtant, mert ő most már tudja, hogy miért akartam annak idején őt erre tanítani.

Sohse hittem volna, hogy ezt a tudományt oly gyorsan meg lehet tanulni. Persze csak teoriában tanulta meg egyetlen hónap alatt. Azért természetesen önállóan a legegyszerűbb üzletet sem vezethette volna, mert a számvitelben a gyakorlat a fődolog. Buzgóan, odaadással tanult, de ne higgyék ám, hogy Zsizsike komolyabb lett volna, mint azelőtt. Üde, piros arcza és nevető kék szeme kaczagta gyászruháját s gyakorlatát csinálva, az ajka csucsorodásán, szeme beszédességén látszott, hogy e mellett is csak mulat. És csevegett ezer, hozzá nem tartozó

dologról s türelmetlenül, gyermekes örömmel kérdezte, hogy mikor mehet ő már irodába, mert nagyon szeretne már irodába menni. Előre örült és folyton arról beszélt, hogy milyen egyszerű lesz, ha ő is hivatalba megy, leül egy nagy íróasztalnál és írka egy óriási könyvben. Aztán különösen tetszett neki, hogy ő most nem fog ráérni semmire s mikor hazajön, akkor fáradt lesz. Ugrálva, tapsolva képzelte el a fizetés napját, mikor ő pénzt fog kapni, amit ő maga keresett meg.

— Mennyi fizetésem lesz? — kérdezte.

— Bizony, Zsizsike, eleinte nagyon kevés. Legfőlebb harmincz forint.

— Harmincz forint! — kiáltotta örömmel, — hiszen ez nagyon sok! Ugy-e van sok férfi is, a ki nem kap többet harmincz forintnál?

— Van, a ki annyit sem kap, de ha szorgalmas lesz, akkor majd javítani fogják a fizetését s újévre külön jutalmat is kap.

Zsizsike öröme határtalan volt. Megvallom azonban, hogy én igen könnyelműen helyeztem kilátásba neki harmincz forint fizetést, mert a főnök ur — tudtam — nem lesz hajlandó neki fizetést adni, legalább az első hónapokban nem. Abban sem voltam egészen bizonyos, vajon egyáltalán alkalmazza-e? Aztán meg sokszor gondolkodtam rajta, hogy miért reszket meg a szívem s akad torokmon a szó, valamikor kéréssel akarok valakihez fordulni. A főnök ur jó ember és mindig szíves hozzám és mégis egy hónapon keresztül nap nap után mentem be hozzá, hogy Zsizsikéről beszéljek vele s mindig találtam kifogást, melylyel másnapra halaszthattam a szólást. S így történt, hogy Zsizsikének hirül adtam alkalmaztatását, a nélkül, hogy a főnök urral beszéltem volna.

Végre, miután Zsizsike türelmetlen kérdéseire azt is megmondtam már, hogy elsején eljöhet velem az irodába, behunytam a szememet s úgy kopogtattam be a főnök urhoz. Midőn Zsizsikéről kezdtem dadogni s láttam, hogy a főnök ur nem dühödik fel, mély hálát éreztem irányában s egyben felfogadtam magamban, hogy a jövőben nem leszek oly gyáván habozó, mert elvégre akármennyire halogatja az ember az elhatározó lépést, mégis csak túl kell rajta esnie.

A főnök ur jóságosan hallgatott végig, aztán azt mondta:

— Kedves barátom, nagyon szép öntől s ezért becslöm is önt, hogy annyira szíven hordja ennek a kis lánynak és özvegy anyjának a sorsát. A mi engem illet, tudhatja, hogy én alkalmazottaimnak és különösen önnek mindig készséggel segítek. Ami a kis lányt illeti, ha csakugyan megvan a szükséges kvalifikációja, és munkakedve, hát én szívesen alkalmaznám gyakornoknak, de hát ön tudja legjobban, hogy mennyi egy gyakornoknak a fizetése. Semmi, éppen semmi és elvből semmi, ettől az elvtől pedig a legjobb szándékkal sem állhatok el. Ha önnek ezzel segítve van, hát...

Csüggedten horgasztottam le fejemet. Hiszen körülbelül tudtam, hogy ezt fogja mondani. Számítottam is erre s azon küzködtem, miképpen mondjam el.

Aztán végre is előadtam második kérésemet. Ugy éreztem, mintha nem is én beszélnék, hanem valaki más szólna idegen hangon belőlem. Mert a mire a főnök urat kérni akartam, az egyszerű hamisítás. Joga lett volna engem kidobni a szobájából, sőt be is csukadni. Arra kértem, hogy adjon Zsizsikének harmincz forintot havonként, én pedig előre odaadom neki mindig ezt az összeget. Tessék jól elgondolni, mi ez! A tisztí fizetések számláját irreális módon meg kell terhelni a Zsizsike fizetésével s hogy a pénztárszámla rendben legyen, ennek ellenében a főnök ur költségszámláját oly harmincz forinttal meg kell terhelni, a mit ki se vett a pénztárból. S ime, a főnök ur

nem dobott ki, sőt melegen megrázta a kezemet és azt mondta:

— Ön derék ember, Szelényi ur, igen örülök, hogy ilyen nemes tettere kész. Én nagyon meg tudom becsülni a nagylelkű, nemesen cselekvő embereket.

S másnap Zsizsike csakugyan elfoglalta az asztalt velem szemben s én kettőzött buzgalommal dolgoztam, hogy a főnök ur jóságát megháláljam.

*

Lélegzetet kellennem. Nem értek én az elbeszéléshöz és csak most veszem észre, milyen messze járok attól a mit el akartam mondani. Az a tétel! Igen, azt akartam csak elmondani, mi történt annál a tételnél. Dolgom volt a primánótával, ő meg a szalda-kontóban dolgozott s én diktáltam neki: Kohn és társa követel hordódongákért 750 frt 46 krt. Ismétellem háromszor, ő meg réveteg szemekkel nézett rám és kérdezte:

— Mennyi?

— 750 frt 46 kr.

De csak nem írta be, a pennája hegye ott vesztegelt a lapon s a szeme is mereven rá volt szegezve. Sietős dolgom volt, s egy kicsit türelmetlenül oda szóltam neki:

— De hát Zsizsike, siket maga, hogy nem írja?

Nyomban megbántam ezt a kemény hangot, még mielőtt láttam, hogy Zsizsike feje lehanyatlik a karjára s kicsi testét görcsös rángás fogja el. Megrendültem. Embertelen vagy. A szegény gyermek beteg, lappangó betegség gyötri, neked azt tudnod kellett volna, te vadállat. Hiszen már régóta megszűnt ezüstös kacagása és az arcza egyre soványodott, halványodott. S te most rákiáltasz, mint egy rabszolgatartó, te haramia, te kannibál.

— Zsizsike, — szóltam kérlelő hangon, — Zsizsike, bocsásson meg, hisz nem akartam bántani.

Hallottam csöndes zokogását.

— Zsizsike, édes Zsizsike, ne sirjon.

Odaléptem hozzá és gyöngéden iparkodtam fejét fölemelni. Nem engedte.

— Édes Zsizsike, ne sirjon, lássa, ez nekem úgy fáj. Hiszen nem akartam magát bántani, egy kicsit ideges voltam. No, nézzen föl öreg barátjára, hiszen tudja, hogy az magát nagyon szereti.

Leültem mellé s ismét megpróbáltam a fejét fel-emelni. Ólmosan, nehezen hullt a szőke fő a vállamra. Átkaroltam gyöngé derekát és mondhatatlan fájdalom fogott el. Öntudatlanul, akaratlanul csókot lehelltem a hajára, éppen a homloka fölött. Megijedtem tettemtől, ő mintha észre sem vette volna. De fölemelte fejét, könyben ázott arcát egy pillanatra rám emelte, aztán előre hanyatlott az ölébe, úgy szólt hozzám elcsukló hangon:

— Valamit ígérjen nekem, bácsika.

— Igérem, Zsizsike, igérem.

Szinte kétségbeesetten zokogta:

— Ne előre, ne előre, hiszen nem tudja, mit akarok!

— Hát szóljon Zsizsike szóljon, hiszen nekem mindent megmondhat!

A karjaira rejtette arcát, úgy beszélt szakadozva, minden szónál küzködve önmagával, hogy kimondja-e.

— Hát — ígérje meg — ha maga... nőszülni akar, hogy megmondja azt nekem előre és ha én nem engedem meg, akkor...

Én nem tudom, miképpen — talán mert éppen egy héttel ezelőtt olvastam, — eszembe jutott a Madách »Ember tragédiája«, mikor Ádám azt mondja: »Uram, legyőztél!« — S szerettem volna leborulni, mint ő, a porba, a nagy istenség előtt, mely engem, szegény embert

eszközéül választott, hogy egy szegény édes kis lányt boldogítsak. Nem önfeláldozás ez, hiszen, ha eszembe jutott néha, hogy az a kollégám megnősült, ez is, alattam dolgozik egy ötven forint fizetésű levelező, alig huszonéves és szintén megnősült már s szívemben kelt a vágy, hogy én nekem is legyen valakim, a kivel kenyereimet megoszthassam, akkor szomorúan néztem a tükörbe: ki menne hozzád, te szájalmas, pupos emberke, a te horgas orroddal s czafatos, fakó szakálladdal! Mindenképpen szerencse rám nézve, hogy egy olyan finom, kedves és szép teremtes szeret engem s attól tart, hogy mást vesz el. A lelkem elborult, úgy éreztem, mintha felhők gomolyognának bennem és azt mondtam magamban: a boldogság bánt, melyhez nem vagy szokva s te felelős vagy azért, mit ez a szegény gyermek érez — minek foglalkoztál annyit vele? És reszkető hangon hajoltam a zokogó leánykához:

— Zsizsike, ígérem, isten színe előtt ígérem s most mindjárt megkérdezem: szabad-e magát feleségül vennem?

Rám emelte arcát — az aczéklék szemekből még hullottak a könnyek és a kezem fejét áztatták, de a tekintete sugárzott gyermeki, édes boldogságban. És megcsendült a régi kaczagás, ezüstösen, tisztán, a lelke kacagott, aztán a nyakamba ugrott és karjaival átfogott, úgy mondta:

— Most már minden jól van.

S ahogy karjaiban tartottam az édes gyermeket, behunyt szemmel emeltem lelkemet istenhez és megfogadtam, soha se tudja meg, hogy hogyan történt.

Most már minden jó volt. Zsizsike a régi vidám gyermek volt s jókedvvel, duruzsolva, mint a czicza, dolgoztatott. Olykor-olykor lecsapta a tollat, odaszökött hozzám, megtépte a nyakravalómat és kérdezte:

— Szeret?

— Szeretem, hogyan szeretném, Zsizsike, — feleltem mosolyogva, s akkor odatartotta az orcáját és én félénken megcsókoztam.

Az uton, irodába, hazafelé megeredt az édes nyelvecskéje és beszélt, beszélt búbájós dolgokat, mikről nekem fogalmam sem volt. Olyan sajátságos, gyerekes módon beszélt a szerelemről, hogy ő meghalt volna, ha én nem szeretem s hogy ő tudta, hogy szeretem. Segyre kérdezte:

— Szeret?

S nekem mindannyiszor felelnem kellett:

— Szeretem.

S nem mult el egy hónap, én már nem találtam gyerekesnek folytonos kérdéseit, sőt vártam, szomjaztam, hogy megmondhassam neki:

— Szeretem, szeretem, végtelenül szeretem.

Ha író volnék, tán apróra megirhatnám a viharzást, melyen érzésem keresztül ment. De én csak a tényt tudom megmondani: mióta Zsizsikét nem gyermeknek nézem, végtelen, mély és boldogító szerelem támadt szívemben. Igen, megszerettem, szerelemmel szerettem meg az édes gyermeket, a kit csak jóságból jegyeztem el magamnak. Boldog voltam és gyermek lettem s szívemben csak úgy dagadt a boldogság, midőn munka közben együtt terveltük a jövőndőt.

— Bevárjuk, míg maga tizenkilencz esztendő lesz, aztán megyünk a paphoz.

— És azután is együtt megyünk az irodába.

— Nem, azután maga az én kis feleségem lesz és otthon marad és zongorázik. Keresek én egyedül is annyit, hogy megélhessünk.

— Nem, nem, és is irodába megyek, napközben is együtt akarok lenni magával.

— De ki fogja a házat vezetni?

— Hát úgy lesz, ahogy most van. Hiszen azért, hogy a felesége leszek, minden úgy lehet, a hogy most van!

Nem tudtam erre mit felelni. Óvja meg az isten szüzi ártatlanságát. Ráhagytam.

— Minden úgy lesz, ahogy most van.

De bár minden úgy lesz, ahogy van, mégsem fogytunk ki soha a megbeszélni valókból. Egyre terveltünk és élveztük képzeletben a jövő nagy boldogságát, gyermekes, együgyű képeket festettünk magunknak, melyekről tudtam, hogy a való életben sehogy sem lesz úgy, de jól esett nekem ez a képzelődés s míg beszélünk róluk, magam is hittem benne. Sokszor annyit fecsegtünk, hogy a napi munka szenvedett alatta s föleszmélve, kifelé fordítottam a fölebbvalót:

— De most, Zsizsike, hagyjuk abba és dolgozzunk. Ha a főnök ur bejönne s látná, hogy lustálkodunk, elcsapna bennünket.

Nevetett.

— Bánom is én! Hát mit bánjuk mi, ha elcsap, mikor szeretjük egymást.

Egyebet kellett mondani.

— Igen, de hátha más szobába teszi át magát?

— Jaj, — szölt erre ijedten s nekifeküdt a munkának.

*

Köszönöm, Zsizsike, a boldogságot, melyet nyújtottál. Táplálkozhatom belőle egész életemre. Oly jó, oly édes voltál s megható gyermeki ragaszkodásod gazdaggá tett a jövő reményével. Mit kívánhatnék egyebet? Végig nézek olykor szomorú külsőmon s kérdelem: mit kívánhattam volna egyebet? És akkor a köny patazik a szememből s letörölve őket, biztatom magamat: majd csak elmúlik ez is és akkor minden rendben lesz.

Akkor nem tudtam, de most már tudom. Tudom, hogy a boldogító enyelgés csöndes önfeledtségét mért szakította hirtelen félbe valami nyomasztó aggodalom, névtelen félelem, s mikor kigyulladt képzelettel terveltük a jövőt, miért rázta meg lelkemet a hitetlen szkepszis: csakugyan meglesz? Lehetetlen, hogy meglegyen. S tudom már azt is, hogy miért adta ilyen sötét aggodalmas pillanatot ajkamra a kérdést:

— Hát mondja csak, Zsizsike, honnan tudta maga, hogy szeret engem, holott azelőtt sohasem volt szerelmes és nem is tudta, milyen az, ha az ember szerelmes? Elkömlödött és soká gondolkodott.

— Hát mondja meg, Zsizsike, nagyon szeretném tudni.

— Nem tudom, — szölt halkán és tovább gondolkodott.

— De mégis, valamiről csak tudta, hogy szeret engem!

— Hát...

Odászökött hozzám s a vállamra hajtotta arcát.

— Maga olyan jó volt hozzám!

Nagyon, nagyon elszomorodtam s nem tudtam, miért.

Azt hittem, nem tartozik a dologhoz, pedig most látom, hogy erősen hozzá tartozik. A nagyságos asszony nem született arra, hogy a Józsefvárosban lakják egy szegényes szobában. Alig egy félesztendő mulva a Dunaparra költözködtünk s hatszobás, urasan berendezett lakást béreltünk. Nekem is jutott egy szoba, más hármat is kiadott bérbe. Valóban, igen okos gondolat volt, bevalottam rögtön, noha eleve kételkedtem benne, hogy sikerülni fog. A nagyságos asszony igen előkelően megélt a kiadott szobákból, meg a Zsizsike keresményéből. Nagyon takarékosan éltek, bár semmin sem lehetett látni, hogy

takarékoskodik. Azt hitték róla, hogy kamataiból él, oly előkelő megjelenés volt. S rajtam kívül csak két lakója volt, az egyik egy miniszteri hivatalnok, aki a mellettem levő szobát bérelte negyven forinton s egy képviselő, aki két szobát vett, előszobával s ezért száz forintot fizetett havonként. Nagyon gazdag volt s rendkívül elegáns, finom fiatal ember, alig huszonhét éves. Mikor a nagyságos asszony bemutatott neki, oly udvariasan hajtotta meg magát, hogy azt hittem, miniszternek néz. S mindig szívesen elbeszélgetett velem, kérdezett mindenfélét az üzleti dolgokról, mert komolyan vette törvényhozó hivatását s mindenről szeretett tudni. Elragadt valamennyiünket szeretetreméltóságával, Zsizsikének is nagyon tetszett. Nevetve mondta el nekem, hogy a képviselő ur bókokat mondott neki, s hogy udvarol. Én is együtt nevettem vele, mert hiszen a képviselő ur az én jelenlétemben is szépeket mondott neki s ha reggel együtt indultunk hivatalba s a képviselő ur a kávéházba ment reggelizni, akkor mindig azzal üdvözölte:

— Jó reggelt beamter-kisasszony! Hogy áll a kukoricza?

— Flau, — vizionozta Zsizsike nevetve s aztán vidáman eltrécseltünk, amíg el nem váltunk.

Aztán... aztán megtörtént. Hiszen olyan természetes volt! Szegény Zsizsike. Hát tehetett ő róla? Én voltam az oka, amiért a gyermek együgyűségével visszaéltem. Azt kellett volna neki mondanom: édes Zsizsike, maga még gyermek, aki nem tudja, mi a szerelem s azt hiszi, hogy engem szeret, mivel én mindig jó voltam magához. Meg fogja látni, hogy mire megnő és találkozni fog egy szép fiatal emberrel, akkor nevetni fogja kicsi bakfis-szerelmét, melylyel egy öreg számológéphez vonzódott.

Igen, ezt kellett volna mondani s akkor Zsizsike nem szenvedett volna annyit. Mert sokat szenvedett. Sokat küzdött magával s akarta önmaga előtt is tagadni, hogy csak most szeret igazán, női szívvvel, női szerelemmel. Nem akart engem boldogtalanná tenni s inkább maga akart boldogtalan lenni. Hiába kérdeztem hónapokon keresztül:

— Zsizsike, mi baja? Zsizsike, beteg? Mért nem kaczag többé, miért olyan komoly és miért olyan beesett az arcza?

Tagadón rázta fejcskékjét és nevetett fáradtan. De a vállamra nem hajtotta többé a fejét s ha én átfogtam derekát, félrefordult és sohajtott.

De aztán megtudtam. Igazán nem érdemlem meg, hogy a képviselő ur oly keményen rám támadt. Hiszen nem vagyok önző ember és ezt tudhatta. Bocsánatot is kért, mikor átlátta, de mégis fáj, hogy úgy rám támadt, mert én is becsültem őt.

Bejött hozzám reggel és azt mondta:

— Uram, egy ügyben jövök önhöz, melyben én minden áron győzni akarok. Így, vagy úgy, de győzni akarok.

A lélegzetem elállt. Nem tudtam, mit akar és mégis tudtam.

— Röviden, szólt érdes hangon és keményen nézett rám. Ön Zsizsike kisasszonyt lekötötte magának, pedig ő engem szeret és én is szeretem őt. Le akar róla mondani szép szerével, vagy sem?

A lelkemet darabokra tépte a fájdalom, de nem tudom, mi lelt, én, aki félnék, békés természetű ember voltam mindig, alig tudtam visszafojtani az indulatot, mely arra hajtott, hogy vessem magamat erre az emberre és fojtsam meg, vagy haljak meg a kezei között. Bántott a durva hang is, melyen beszélt s azt mondtam neki:

— Tőle magától akarom hallani.

— Jó, — szólt ő és távozott.

Mig odajárt, a nyitott ablaknál álltam s haboztam: ne ugorjam-e le? Éreztem, hogy vesztettem és rettegettem a pillanattól, melyben Zsizsike a szemembe mondja: igaz, nem szeretem magát, hanem ezt. Miért is provokáltam ezt a rettenetes szenvedést, miért nem mondtam meg neki, hogy hát jól van, úgy is tudom, hogy én huzom a rövidebbet!

De aztán visszajött és félkarjával támogatta Zsizsikét, aki arcját a kezébe rejtve, csöndesen sirt. Jól esett nekem, hogy sir. Ellágyultam és megfeledkeztem ismét magamról, csak azt a siró gyermeket láttam s nem akartam már egyebet, mint elállítani a sirását. Oda léptem hozzá és szóltam:

— Zsizsike, ne sirjon, hiszen én nem akarom magát boldogtalanná tenni.

Ismét vállamra borult az édes fő, mint annyiszor, mikor búbajos szerelem töltötte el szívemet. És én átfogtam újra, utoljára és míg könyeim a szőke hajra hullottak, rebegtém:

— Isten vele, Zsizsike, legyen boldog, nagyon boldog.

Szorosabban fogta át a nyakamat:

— Menyus, édes Menyus, ha maga haragszik reám, akkor meghalok.

— Nem haragszom, nem haragszom. Az ember nem tehet arról, amit a szíve érez.

És ismét rám ragyogott, csillogó könyeken keresztül az a mondhatatlan boldogságos tekintet s ismét elfogott az ünnepies, borongó érzés, mint akkor, mikor megfogadtam, hogy Zsizsikét boldoggá fogom tenni.

És a képviselő ur is odalépett hozzám, megszorította a kezemet és azt mondta:

— Ön derék ember. Ha fájdalmat okoztam önnek, bocsásson meg s legyen barátunk.

— Igen, az leszek.

S mivel barátjuk vagyok, el kellett mennem az esküvőre is s mikor Zsizsike menyasszonyi díszben elhaladt mellettem, boldogan mosolyogva, azt mondtam neki:

— Gratulálok, Zsizsike.

És ő a templomban megragadta a kezemet és lehajolva hozzám, megcsókolta.

És most együtt utaznak messze, messze, ragyogó szép völgyekben, édes szerelmi boldogsággal s én egyedül maradtam az irodámban és egyedül egyeztetem a nyers mérleget. És iparkodom természetesnek találni, hogy én nekem nem sikerül semmi az életben, épen csak hogy rendben tudom tartani a könyveimet. S azt hiszem, megbékülök is. Lám, már kezdem megszokni Fischof kisasszonyt, aki igen komoly és soha hivatalos dolgokon kívül egy szót nem mond. S kezdem megszokni a magános életet, a jövőre való tervelgetés nélkül, máról holnapra élve s nem borzadok össze, hogy így lesz ez tiz, husz esztendő múlva is, amíg csak el nem öregszen s nem tudom többé az üzletet rendben vezetni. Csak olykor rám ragyog a Zsizsike boldogságtól sugárzó szemepárja s látom ilyenkor a megboldogult doktor jókedvű vörös szakállu arcját is s akkor sóhajtván mondom:

— Doktor ur, aludjék békén, atyja voltam Zsizsikének, úgy, ahogy megigértém.

Semmi sem ritkább, mint gondolatok gyűjteménye, mely gondolatokat keltene.

Guy Delaforést.

*

Ne fuss a boldogság után: össze tiprod, mikor eléred.

K.

Klára.

Emlékszel-e még a boldog időkre,

A játszi gyerekkor álmaira?

S a kertre, hol akkor játszva, kötődve

S kéz-kézbe bolyongtunk ide-oda?

Emlékszel a vénhedt gesztenyefára?

S hintánkra az árnyas gallyak alatt?

Egymásba fogóztunk idestova szállva

S vállamra kibomlott szőke hajad...

És jut-e a komlós lugas eszedbe?

Ott járta a játék: férj s feleség...

Emlékszel a dőre gyerek szerelemre?

S hogy' loptam a csókot, emlékszel-e még?

...Rég volt. Tovaszállt pár tavasz azóta,

És engem az élet messze vetett

S játékaiban, hej, sorra csalódva

Találkozom íme újra veled.

Szép vagy, viruló vagy, büszke kisasszony...

S hogy rokon csókot ajkamon ég,

Föllángol e csóktól hervatag arczom

Mint egykor, ah akkor, valaha rég...

Ajkam, mely a bűnök kéjeit itta,

Uj, tiszta gyönyörbe izel bele ma...

Mond, szép-e a kert még? Ott-e a hinta?

Zöld még a lugas s a gesztenyefa?

Ha majd vezekelve bejárom e kertet,

Eljöss-e a régi helyekre velem?

Hogy fejem' a porból ott fölemeljed

S megváltás a te tiszta, hű sziveden?

Telekes Béla.

A siralom völgyében a boldogság áll resignációból, a tudomány találgatásból és az igazság egyezkedésből.

Augustin Filon.

*

A létért való küzdelem nemcsak természeti törvény, hanem kötelesség is. Lemondani róla nem jóság, hanem gyöngeség, melyből semmi jó nem származhatik.

K.

*

A nő magának öltözködik, hogy másoknak tessenek.

*

Nincs az a szép nő, aki nem találja magán szépíteni valót és nincs az a csunya nő, aki elismerné, hogy külsejében valami fogyatékoság volna.

*

SAISON.

Dívatlevél.

— pénteken.

Kedves Kiss, már rég nem írtam maguknak, s elgondolhatja, a hallgatás milyen nehezemre esett.

— Oh nagysád, — szavallta előttem a minap egy műveltes színművész ur, — oh nagysád, aki egyszer megízlelte a világot jelentő deszkákat, annak kedélye mindig visszasír e kárhozatos paradicsom után!

Ah barátom, aki egyszer megízlelte a nyomdafestéket (pfuj!), a lelke gőzerőre jár, s a kis ötletei a hiúság drótjain át telefonálják a szívébe: Emma, Emma, képzelj el, milyen szépek volnánk mi ólomgyöngysorba fűzve, garmond durch-ból kiszedve, kis betűkkel, nagy betűkkel, finoman metszett fekete betűkkel.

De haragudtam magukra, amért, hogy már egy éve, valami levelet irattak hozzám, idegen emberrel, akit nem ismerek, s aki, éreztem, engemet sem ismer. Bántott, hogy az olvasóik előtt rovattá sülyedek, s fölláztam, mint a marczipán, akit két krajczáros zsömlének árulnak a hetivásáron, vagy mint a Ruth könyve, ha vele egy napon merik említeni az apokrifek Judithját. Végre is az a szegény Ruth lehet, hogy erkölcsiben együgyű volt ahhoz a raffinált grande damehoz képest, aki a Holoferneszszel való illetlen barátkozását nagyvilági képmutatással a heroizmus külszínébe öltöztette. De én eredeti vagyok, ő meg apokrif, engemet megszentelt a hagyomány s a tisztes nyilvánosság, őt meg suba alatt csempészték be az irodalomba, mint a tiltott könyveket. Egyszer én én vagyok, s nem tűnök magam mellett idegen isteneket.

Irni különben csak azért írok, hogy meggratuláljam a szép szürke czilinderéért, amiben tegnap este láttam a kiállítási korzón. A szürke czilinder nagyon szép viselet, örülök, hogy egyre jobban hódít, csak olyankor furcsállom egy kicsit, ha lawn-tennis ruhához hordják és sárga cipővel korrespondáltatják. Kedves barátom, maguk férfiak folyton kiviczczölik a mi puffos ujjainkat, s a veteménykertes kalapjainkat. Ez csak azt a szomorú megfigyelésemet erősíti meg, hogy az izlésük nagyon fogyatékos, amit különben a porhüvelyük feldíszítésének a mikéntje (ezt a szép szót először Wlassics Gyulától halottam Tátrafüreden, aztán Kovács Gyulától Balatonfüreden s végre Sággy Gyulától az Andrássy-uton), mondom, az öltözködésük mikéntje is elárul. Maguknak ezt bátran meg merem írni, mert maguk még türethetően öltözködnek, de istenem, miket lát az ember! Hogy a sárga cipőnél maradjak: a sárga cipő nagyon szép viselet, világos délelőtti ruhához illik is, de ha más nem, már a hazafiság is eltiltja a fekete kimondhatatlan alól. A multkor a millenniumi sokadalmak napjaiban vezetőül hozzám csatlakozott egy ismerős fiatal ur, aki az ezer év tiszteletére ünnepi dressbe vágta magát, mely is állott fehér szalmakalapból, fekete smoking-ruhából, miket merész leleménnyel egészített ki a fehér babos kék nyakkendő, vászonszínű ing és sárga cipő. Mondja, kedves Ernő,

mit szólna hozzám, ha én most kivágott fehér báli ruhában állnék itt az utca közepén, kerti kalapban, szegedi papucsban és papirlegyzővel?

Mondják, kérem, hogy lehet általában smokingban végig menni az utcán? Smokingban? De még frakkban is! Majd kiestem nevetemben az ablakon, mikor a nagy díszmenet napján a kordonon belül megláttam a tudósítókat, frakkosan, czilinderesen meg lakkczipősen. Szemmel láthatóan bántotta őket ez a dísz, s egyikük föl is jött megmagyarázni, hogy ez a főkapitány rendeletéből

téje nemcsak az utcán, hanem a szobában is kötelező! Ki látott valaha embert, aki téli kabátban ült az ebédhez és bundában táncolja a *dreischrittet*! Azok a dicső ősök, akiknek a képeiről e gyönyörű ruhákat föltámasztották, télen nem jártak panyókára vetett mentében, nyáron meg egyáltalán otthon hagyták, a szobában meg természetesen levetették, mutogatván az atillájaik gyönyörű brokátját. Nem akarom megsérteni a kegyeletet, de félek, hogy a kötelező bunda a juhász-kódexből került az urak etikettjébe.

Tipusok a sajtó-kongresszusról.

történt. Főkapitány ur! az isten szerelmére! uri embereket világos délben frakkban állítani az utca közepére! Persze, mindennek az oka az a furcsa irtózás a fekete kabát-tól, a redingote-től, amely a nyugaton minden uri embernek kötelező és nagyon szép viselete, s nálunk, úgy látszik a Bach-korszak tette gyűlöletessé. A riporterek királya nem is állta ezt a dicsőséget, és felöltöt huzott a frakkja fölé, felöltöt, junius nyolczadikán! De mit nem tür az ember a jó izlésért meg a hazáért!

A banderisták is türték eleget a gyönyörű díszmagyarjaik, a farkasbőreik s a mentéik alatt. Erről jut eszembe: micsoda szörnyűség, hogy a díszmagyar men-

Általában, mint ahogy az irodalmat a népiesség, az etikettet is megtermékenyíti nálunk a nép üde világnézete. Kossuth Ferenczet láttam a minap, amint hanyag előkelőséggel vágtatott végig az Andrassy-uton egy nyitott ernyőjű komfortábliban. Az elegáns gavallérnak, aki Nápolyban, Rómában és Párisban megszokta az egyfogatu kocsit, bizonyára sejtelve sincs arról, milyen szánalmas látvány ő ilyenkor a pesti gavallér szemében, aki legfeljebb ha éjjeli sötétségben ül komfortábliba, s akkor is felboritatta az ernyőjét. Mert nálunk még mindig az az ur, aki ezres bankóval gyűjt szivarra és selyem nadrágján bársonyból van a fölt. Ezeket a kötelező és költséges

ostobaságokat mi szegény pestiek a képviselő uraknak köszönhetjük, akik az ő pusztáikról persze akár tizenhatos fogatban vágthatnak be a városba, s a fővárosba kerülve, azt hiszik, hogy az emberi méltósághoz legkevesebb két ló szükségeltetik. Ők hozták magukkal azt a másik kedvességet is, hogy uri ember nem jár gyalog, s mivelhogy minálunk minden ember uri ember, nincs az a harmincz forintos hivatalnok, akinek ki ne sülné a szeme, ha vasárnap nem fiakkerezett végig a Stefánia-uton.

Lássa, megfigyelem magukat, ha van is annyi eszem, hogy nem mindig árulom el, amit észreveszek. Mondja, kedves barátom, hát nem nevetséges például az a lakkcipő, ami a kelnerektől a kaszinó elnökéig mindenkre kötelező? Milyen nevetséges a lakkcipő, amit beföcskendelt az utca sara s fölpatogatott a nap melegsége! De az urak abban járnak, s nálunk, mondom, mindenki ur. S ez a lakkcipő adja meg a kulcsát az én összes megfigyeléseimnek. *Kocsiban járó* emberek csinálják a divatot, s a gyalogosok nyögnek bele. Persze, aki nem jár gyalog, az járhat lakkcipőben, s kocsiból nem röhög ki sem a frakk, sem a smoking. Azok a szegény gigerlők, akik a legnagyobb esőben is sétabottal járnak, áldozatai azoknak a boldogoknak, akiknek nem kell esernyő, mert ha esik, beülnek a kocsijukba. Akik téli havazás évadján nyitott kebellet mennek neki az északi szélnek, kora haláluk vagy legalább is állandó náthájuk azoknak a lelkére szárad, akik a kocsijuk üvegablakai mögül nézik érdeklődve a hókaparókat.

... Elolvastam újra, amit irtam, s egészen elrémülök, mennyire nélküli a nőies bájt, mint ahogy a nemzeti színházban mondanák. Ez azért van, mert amióta rám mondják, hogy zsidó vagyok, nem merek idegen szavakat keverni az írásomba, s Benedek Elek és Jakab Ödön uraktól tanulom az igaz erkölcsösséget s a kenetes nyelvezetet. Meg aztán férfiakról beszélek, s a férfiak, higgye meg, nem nagyon bájos teremtések. De amit róluk mondtam, ránk is illik néha, asszonyokra. Az asszonyok is a kocsiban járó asszonyok áldozatai. Magam mondtam egy fiatal polgár-asszonykának, aki, tudtam, nem veszi tőlem rossz néven: lássa, kedvesem, a maga ruhája igazán gyönyörű; meglátszik, hogy *első házban* készült; a selyme, amilyen virágu, olyan gyönyörű is, és a díszítése, amilyen gazdag és szerény, olyan izléses is. De nem gondolja, hogy az utcán egy kicsit feltűnő? Nézze, akiket olyan irigyen bámulnak meg, a mágnes asszonyok milyen egyszerű szövetruhákban járnak az utcán.

— Aranyosom, — felelt az asszonyka, — magának olyan igaza van, hogy no. De lássa, nekem kocsim nincsen és szobában sem vagyok másutt, mint otthon. Kétszer egy évben telik egy-egy toilette-ra valóm, a szabónál látom a szép ruhákat, s megkivánom magam is. S ugy-e, a ruhákat nem azért csináltatja az ember, hogy elzárja, hanem hogy megbámultassa magát bennük? A mágnes-asszonyoknak megvannak a maguk látogatásai, társaságai meg összejövetelei, ahol megbámultathatják magukat; minket nem láthatnak másutt, mint ha délután elsétálgatunk. S istenem, azonkívül, hogy sehova se járunk,

semmi társaságunk és semilyen multságunk nincsen, még szép ruhánk se lehessen, s hamupipőke-costumben kelljen átunatkoznunk azt a pár évet, mely után ugy is az örök unalom következik, a vénség? ...

Ezzel a méla akkorddal — Szomaházy azt állítja, hogy lehetőleg mindent méla akkorddal kell bezárni, így tanulta ő ezt Veszprémben a piaristáktól — ezzel a méla akkorddal maradok a maga mélabus barátnője

Emma.

Két macska.

Állattörténet.

Írta: PIERRE LOTI.

3.

XV.

Később valóban megható volt látni a két család egymás iránt való vonzalmát; a kis komikus kínai és a kis angora, mely oly gömbölyű volt, akár a galacsin, együtt játszottak és egyik vagy másik anya egyenlő gondnal ápolta, fésülte és táplálta mind a kettőt.

XVI.

A tél az az évszak, a mikor a macska leginkább vendége a háznak, állandó hive a házi tűzhelynek és osztoznak velünk a libegő lángok előtt az alkony melankoliájában és az érthetetlen álmokban.

Ez az idő, amint mindenki tudja, szépségük ideje, mikor nagy fénytűzést visznek véghez szőr és bunda dolgában. A kínai czicza ruhájából már az első hideg napokban eltűntek a lyukak és a fehér czicza nyaka körül valóságos fehér boa képződött, mely arczocskáját furcsán fogta körül. Gyöngédségük fokozódott attól az élvezettől, mikor kölcsönösen melengették egymást; a kandallón, vánkoson, széken naphosszat aludtak, egymás karjaiban, golyóvá kapaszkodva össze, úgy, hogy nem lehetett megkülönböztetni sem a fejüket, sem a farkukat.

Kivált a kínai czicza iparkodott mindig a másik közelébe. Mikor valamely kirándulásról tért haza és pajtása a tűznél aludt, nesztelenül, nagyon nesztelenül közelgett hozzája, mintha patkányt akarna megrohanni, a másik, aki mindig fantasztikus, ideges volt, boszankodott a zavarás miatt és a kínait olykor könnyedén pofon ütötte; a kínai nem ütötte vissza, hanem lábacskaival tréfásan megfenyegette és felém villantott a szemével:

— Elhiszed-e már, hogy a fehér czicának a jelme kissé erőszakos? De én, láthatod, nem veszem komolyan ...

Kettős óvatossággal iparkodott elérni a célját, azt, hogy egészen a másikra feküdjön s fejét bedugja annak pompás fehér bundájába, — és mielőtt elaludt, odaintett nekem:

— Így akartam ... és így van ...

XVII.

Oh, mily szépek voltak abban az időben téli esteink! A csöndes, komor, üres és szinte túl nagy ház háterében egy kis, az udvarra és kertre néző földszintes szalonban ültek anyám és Klára néni az ő függő lámpájuk előtt, az ő, már számos évek során megszokott helyükön. Többnyire én is náluk voltam, hogy egy pillanatig se nélkülözsem a földön való jelenlétüket és ott-

honléttem minden óráját nekik szenteljem. Dolgozó-szobám a ház másik, innen messzire eső részében volt s azt hidegen és sötétben hagytam, hogy estéimet velük töltssem a kis szalonban, mely legmeghittebb zuga volt családi életünknek. Semmiféle hely nem tette rám oly tökéletesen a fészkek hatását; sehol sem lengett körül jobban az álomba ringató melankólia, mint kis kandallónk lángjai mellett. Az ablakok zsáluit sohasem csuktuk be s a kissé falusias üveges ajtón át a téli zöld és babérfa sötétjére láttunk, melyet itt-ott megezüstözött a holdvilág. Semmi nesz sem hatolt el ideig; az utca különben is nagyon csendes volt, alig-alig verte föl a csöndjét néha hazatérő matrózok dala. Sokkal jobban hallottuk a határ zaját, nyáron az óriási békakonzertet, olykor a bagoly halk huhogását, olykor a gólya kiáltozását és különösen a tengeről jövő nyugati szél panaszos füttyölését.

A nagy, virágos terítővel betakart asztalra anyám és Klára néni kikészítették kedves varrókosarukat, melyben, ha szabad azt mondanom, »őskori házi szerszámaink« rejlettek; apró tárgyak, melyek szememben ereklyék voltak, és emlékezetemben, életemben nagyon kiváló helyet foglaltak el; őseinktől örökölt ollók, melyeket nekem csak ezer óvatossági szabály kíséretében kölcsönöztek, mikor kis fiu koromban papírt vágtam; tűtartók, pamuttengelyek, gyűszűk és szövéttdarabok . . . mind ismerem és szeretem ezeket a kis, szegényes tárgyakat, melyeket anyám és Klára néni keze annyi estén át kirkosgatott a virágos terítőre: mily elérzékenyüléssel láttam ezeket viszont és üdvözöltem őket, valahányszor hazatértem!

Az imént őskori házi szerszámnak neveztem ezeket a dolgokat, ez a kifejezés, megvallom, kissé illetlen, de úgy jutott eszembe, hogy ha megsemmisítenék őket, ha nem látnám többet megszokott helyükön, az olyanféle hatással volna rám, mintha egy nagy lépést tennék a magam megsemmisülése, porrá válása, elmulása felé.

És mikor mama és Klára néni nem lesznek többé itt, úgy tetszik nekem, hogy ezek a kis kegyeletesen őrzött tárgyak ide varázsolják őket, talán nálunk való tartózkodásukat kissé meghosszabbítják. A macskák természetesen ebbe a terembe is bejártak; együtt aludtak jó közel a tűzhöz valami széken, vagy tabureten, akár egy meleg golyó; és hirtelen felébredésük, pislogásuk, komikus gondolataik földerítették kissé csendes estéinket.

A fehér cicza egyszer, attól az óhajtól megkapva, hogy közelebb legyen a társasághoz, az asztalra ugrott és nagy méltósággal éppen Klára néni munkájára üle, a néninek hátát fordított, miközben impozáns fekete farkával, (mert az fekete volt) önkéntelenül megérintette az arcját és szerénytelenül, makacsan ott maradt ülve, a lámpa lángját elgondolkozva nézegetve!

Néha, a fagyos, dermesztő éjszakák valamelyikén, egyszerre a szomszéd kertek valamelyikéből miákolás hallatszott: Miau, miau! A csendes szörgombolyagból erre azonnal előbukkant két fej és két pár fül... Ismét felhangzott: Miau, miarau-vau! A fehér cicza ilyenkor mindig elszántan felkelt, egyik ajtótól a másikhoz futott, mintha őt valamely kötelesség vagy fontos dolog ki-szólítaná.

— Nem mégysz ki, — mondotta ilyenkor Klára néni — fölösleges beleavatkoznod, légy nyugodt, nélküled is rend lesz odakünn!

A kínai, mely mindig nyugodt volt s kerülte a veszályos kalandokat, nagyon intelligens kifejezéssel és kissé gúnyolódva társán, felém villantott a szemével:

— Ugy-e igazam van abban, hogy nem avatkozom bele?

Ezek az estéken ismét visszatért lelkem tökéletes harmóniája, nyugodt, derült, szinte újra gyermekké lettem

a kis, csendes szalonban, annál az asztalnál, melynél anyám és Klára néni dolgoztak! És ha valami tompa benső megindulással megemlékeztem ázsiai, afrikai és egyéb lelki világomról, arról a sok álomról és fantazmagóriáról, melyek a különféle ég alatt kísértettek, mindez oly távolinak, örökké elmultnak tetszett előttem. Ez a tévelygő mult annál inkább engedte élveznem a jelent, a nyugalmat, életem intim drámájának felvonásközét, mely oly ismeretlen és sok embert mosolyra indíthat. Egész komolyan elhatároztam, hogy nem távozzom többé innen el, hogy nem áldozzom fel többé ezt a nyugalmat; itt maradok gyermekségem e fészkeiben, hol — isten tudja — valami védelmet érzek a pusztulás és a halál ellen; itt fogok folyton az ablakon át a lombok sötétjébe bámulni és téli holdvilágnál az udvart nézegetem innen, mely egykor szememben csaknem az egész világot bezárta, mely egyforma maradt felfutó növényzetével, kis sziklaival és öreg falaival és talán visszanyeri ismét szememben a régi fontosságát, nagyságát és én megint a régi álmokkal népesítem be. Nincs, nincs a világon semmi, a mi felérne azzal a csendes örömmel, hogy anyámat és Klára nénit itt látom ennél az asztalnál dolgozni, a mint fekete csipkefőzőjük a virágos szőnyeg felé hajlik.

És egy este, — emlékszem — micsoda macskáhaboru volt! Még most sem tudok kaczagás nélkül rá-gondolni.

Kemény, hideg téli éjszaka volt karácsony előtt. A nagy csendben háztetőnk fölött, a hideg csendes égen, egy raj vadlud vonulását hallottuk, mely más éghajlat alá vándorolt. Kellemetlen zene volt az, sok, nyers hang lármája, valamennyi odafönn egyszerre panaszkodott és aztán a távolságban elveszett.

— Hallod, hallod? — mondotta Klára néni mosolyogva, félig tréfás, félig aggódó hangon, hogy engem kigúnyoljon, mert megemlékezett arról, hogy gyermekségemben roppantul féltem a vándormadarak éjjeli vonulásától. Hogy ezt az ember meghallja, ahhoz nagyon finom hallás és nagy csönd kellett.

Aztán megint oly tökéletes csend következett, hogy hallani lehetett az égő hasábfá ropogását és a két alvó macska rendszeres lélekzését.

Egyszerre az ablaküvegnél megjelent egy sárga kandur, melyet a fehér cicza gyűlölt s mely őt szerelmi nyilatkozataival üldözte. A kandur szemtelen, bábész orczával nézett a fehér ciczára és hangos, kihívó miáuvall megszólította. A fehér cicza úgy ugrott erre az ablakra, mint a kilőtt golyó és ott az ablaktábla két felén, a mint egyik orr a másikhoz tapadt, megfizethetetlen csata kezdődött; egy csomó borzasztó szitok hangzott hangos, nyers hangon; egy csomó ültelg puffogott az ablaküvegen, melyek nagyokat döngtek, recsegttek, de egyiket sem érték. Óh, még látom anyám és Klára néni aggódó arcját, mikor az első meglepetéskor székükről felugrottak — aztán nevetésüket — és különösen a sárga kandur arcját, melynek szeme oly komikus levertséggel, megalá-zottsággal szikrázott az üveg mögött.

A macskák »lefektetése« abban az időben a legfontosabb, mondhatnám, házuk legnevezetesebb teendője volt. Nekik nem volt szabad, mint sok másnak, egész éjszakákat a fal lombozatában, szabad ég alatt a hold megbámulásával töltöni; nekünk e tekintetben elveink voltak, melyekből nem engedtünk.

A »lefektetés« abból állott, hogy őket egy padláson bezártuk, mely egy régi külön levő melléképületen volt, és szinte elrejtőzött a téli zöld alá; a macskák tanyája egészen Szilveszter szobája mellett volt s azért ők hárman együtt mentek aludni.

Valahányszor e napok egyike — melyekkel akkor nem törődtem s melyeket most siratok, — az idő örvé-

nyébe bukott, elhivattuk a csaknem a családhoz tartozó szolgát és anyám félkomoly hangon így szólt:

— Szilveszter, itt az ideje, hogy a macskákat lefektessük.

E szavak elsejénél, bármily halkán mondták is azt, a fehér czicza nyugtalanul hegyezte a füleit; aztán mikor meggyőződött, miről van szó, leugrott a székéről és az ajtóhoz futott, hogy elsőnek és a saját lábán menjen ki; nem akarta, hogy vigyék és vagy egyedül akart hálósobájába menni, vagy sehogy.

A kis ravasz kínai, hogy lehetőleg el ne kelljen hagynia a szép, meleg szalont, lassan lecsuszott a földre, összehuzta magát, hogy kisebbnek láttassék, körülnézett, vajjon nem látják-e és elbújt egy butor alá. A nagy Szilveszter, a ki régóta hozzá szokott ezekhez a fogásokhoz, ilyenkor az ő gyermek-nevetésével ezt kérdezte:

— Hol vagy, kínai? Tudom, hogy nem vagy messze!

A kínai czicza gyöngéden felelt: Trr, trr! Tudta, hogy fölösleges tovább elbujnia és nyugodtan engedte, hogy barátja föltegye vállára.

(Folytatása következik.)

Krónika II.

Levelek a zsinatról.

(Mr. Weathercock Mrs. Weathercock-hoz.)

— *jan. 19-én.*

I.

Legédesebbem!

Öt percczel ezelőtt kiültem a Hungary-szálló erkélyére, s elmerengtem a szőke Duna ezüst hajjain. Langyos éj, csillagmiriád, barátságos égbolt, zavaros zeneszó mindenfelől, s a honi hangok: »Margarethe, Mädchen ohne Gleichen!...« Szempilláim lezáródtak, agyam elszibadt, s szívem dagadt a sok, sok érzelemtől. Fürteim egyenlegét csókokkal borította a juniusi szellő, gondolatom elkalandozott, s lassankint kellemes bágyadság fogott el. Egyszerre szememből kicsordult a könny.... Egy név toltult ajakamra, egy édes név... A te neved, Betty!

Oh, Betty, miért nem lehetsz velem?!

Remélem különben, hogy a körülményekhez képest Archibald jól érzi magát, s te is. Gondját viseld az ifjú gentlemannak, Betty! Ne felejtsd, hogy a jövődő türelmetlenül várakozik reá, mert hisz a reporterek Napoleonja még nem jelent meg a porondon.... Fürösszéték minél gyakrabban, Betty; mikor utoljára láttam, egy kissé el volt hanyagolva. Remélem, még most tud aludni éjjel; vagy már is zsurnaliszta?

Azt írod, szerelmem, hogy Mrs. Crawford kissé gúnyosan nyilatkozott a kongresszus céljairól. Szerinte a hirlapírói kongresszusok nem valók egyéb, mint hogy ürügyet szolgáltatassanak bizonyos nemzetközi korhelykedésekre. Mrs. Crawford egy közönséges dunna-lud, édesem; de olyan dunna lud, akiben egy anyós-vipera sziszeg.

A kongresszus célja: a testületi szellem ápolása, társadalmi helyzetünk emelése, erkölcsi sulyunk gyarapi-

tása. Még egyéb céljaink is vannak, de ehhez az aszszonyok nem értenek, s különben is fáradt vagyok egy kissé a mai nap izgalmaitól.

Pedig ma mindössze a fogadtatáson estünk túl. A munkanapok még csak ezután következnek.

De minő volt ez a fogadtatás!

Először kollégáink fogadtak, majd a város, utóbb a kiállítás igazgatósága, végül a minisztérium. Négy díszebéd, megfelelő számú pezsgőzés és cigányozás, díszelőadások a színházakban, dísz-séták és dísz-kocsizás, végül megtekintése a dísz-éjjeli életnek. Ó, a magyarok rendkívül szivesek! Képzeld, mindnyájunkat külön kivilágítottak, s még az imént is, ahogy hotelszobámból kimentem egy kissé a folyosóra, néhány tuczat rakétát puffogtattak el a tiszteletemre.

Egy kissé süket is vagyok a sok Marseillaisétól. Aztán meg holnap korán kell kelnem, mert holnap már munkához látunk. Pá, édesem! Csókold meg helyettem is a kis Archibaldot, s gondold egy keveset az öreg

Archibaldra.

II.

Drága kis tengeri nyulam!

A munka megkezdődött. Először kollégáink üdvözöltek, majd a város, utóbb a kiállítás igazgatósága, végül a minisztérium. Mindez kissé fárasztó lett volna, de szerencsére, közben pihentünk egy kissé a fehér asztal mellett. Megsugom neked, hogy a rákleves kevés volt, a Marseillaiseből ellenben kevesebb is elég lett volna.

Budapest gyönyörű, annyi bizonyos; kár, hogy a magyar nők távrolról se versenyezhetnek a kanadai lányokkal.

Különben, az igazat megvallva, még nem értem rá szemügyre venni őket. Egész napomat elfoglalta a munka, s alig tudok néhány percet szakítani rá, hogy neked egy pár sort írjak. Ezt a levelet is hamarosan firkantom, ős Budavár egy magános termében, hol történelmi tanulmányaimat fogom gyarapítani.

Holnap nem igen irhatok, mert nehéz munka vár ránk: az üdvözlést rendre meg kell köszönnünk kollégáinknak, a városnak stb. Tehát: holnaputánig, pá, aranyom!

Ölel a te hűséges

vén vízi bornyud.

III.

Szívem a felföldön!

Három napja nem irtam, de mindjárt be fogod látni, hogy ez nem is lett volna lehetséges. Elszámolom neked, mi minden történt e három nap alatt.

Tehát: szerdán megalakultunk, sőt haladéktalanul megalakítottuk az albizottságokat is. Még az nap két albizottsági ülést tartottunk: egyet Konstantinápolyban, egyet ős Budavárban.

Másnap konstatáltuk a kongresszus megalakulását. Budapesti kollégáink s a helyi czelebritások üdvözlő beszé-

deket tartottak; az albizottság megszövegezte a választ, a plénum megszavazta, szónokaink elmondták... de az asszonyok nem értenek ehhez. Szóval a kongresszus derekasan folytatta működését.

De mindez csak előmunkálat volt. Tegnap végre hozzá láttunk a komoly munkássághoz. Tárgyalni kezdtük alapszabályaink harmadik paragrafusát.

Mily eredmény! Mig Antwerpenben, első kongresszusunkon, alapszabályainknak csak első paragrafusát (a kongresszus célját) tudtuk megállapítani, mig Bordeauxban, második kongregáczióink alkalmával, egy teljes hét kellett hozzá, hogy a második paragrafust (a kongresszus címét) megszövegezzük, ezuttal huszonnégy óra alatt megvitattuk a harmadik és negyedik szakaszt. Az albizottság ős Budavárott tartott ülésében közfelkiáltozással szavazta meg az előadói indítványt, s a plénumban is csak a felől kerekedett nagyobb vita, hogy Balaton-Füreden, avagy Kolozsvárott mondjunk-e köszönetet a magyar vendégszeretetért. A harmadik és negyedik paragrafus diadalmasan mentek keresztül, s ekkép végeztünk a munka érdemével.

Ha így haladunk, már kilenczvenegy év múlva készen leszünk az összes alapszabályokkal.

Természetesen: ki vagyunk merülve. De mindegy. Most már csak egy nagy feladat vár a kongresszusra: megállapítani, hogy hol tartsuk meg jövő évi összzejövetelünket. Ez előreláthatólag nagy vitát fog előidézni, s szegény Archibaldodra több napi fárasztó tanácskozás vár. De isten segítségével ezen is majd csak túl leszünk valahogy.

Isten veled, édesem. Hidegvizes kendőt teszek a fejemre, s aztán lefekszem.

Az ifju Weathercock-kal egyetemben csókol hű férjed

W. H. A. Weathercock,
a Nemzetközi Hirlapírói Kongresszus
C. alosztályának ügyvezető titkára.

IV.

Aranyos pénzes zacskóm!

Óriási munka van mögöttünk, letárgyaltuk alapszabályainknak nem kevesebb, mint két paragrafusát, elhatároztuk, hogy a jövő évben Stockholmban találkozunk, megtartottuk az összes záróbeszédeket — az összes záróbeszédeket! — megszerkesztettük jegyzőkönyveinket úgy az albizottságok mint a plénum üléseiről, s most már csak egy hosszabb időt kívánó feladat vár reánk: köszönetet mondani magyar kollegáinknak, a városnak stb., stb., lásd előbbi leveleimet.

Aztán végre megtekinthetjük a város, illetve az ország nevezetesebb látnivalóit. Ugy értesülök, hogy bennünket olyasmivel fognak meglepni, a miben benszülötnnek is ritkán lehet része.

Vajon mi lehet ez a meglepetés?

Remélem, csinos tudósítást írhatok róla lapomnak.

Holnap nézd az observest.

Baldi.

V.

Jó reggelt, cziczám!

Ezt a levelet a Szent Lázár kórházból írom, mely egyike Budapest leglakályosabb s legtökéletesebben berendezett épületeinek. Külseje ugyan kevésbé tetszetős, de oly mintaszerű rend uralkodik benne, hogy igazán élvezet itt időzni.

Azt fogod kérdezni, hogyan kerültem ide?

A dolog nagyon egyszerű.

Kitűnő házi gazdáink, hogy a Budapesti Önkéntes Mentő Társulatot működésében mutathassák be a kongresszus tagjainak, egy lőportoronyba vezettek bennünket, s a tornyot oly ügyesen robbantották fel, hogy mindnyájan a levegőbe repültünk. Én két darabban hullottam vissza a földre, de ezek az ördögös mentők tüstént összeforrasztottak. Most már egy kis koponya-repedésen, s némi jelentéktelen, részleges és időleges hűdéses butaságon kívül nincsen semmi bajom.

Igazán örülök e kedvező véletlennek, mert csakis ennek köszönhetem, hogy megismerkedtem a világ legszeretreméltóbb doktoraival. Oly szívesek, oly előzékenyek, hogy öröm a kezeik közt lenni. Szinte sajnálom, hogy nemsokára felgyógyulok.

Átalában Budapest elragadó. Nem értem, mit akarnak az utazók Nápolylyal? A közmondás így hangzanék helyesen:

— Látni *Budapestet*, s aztán meghalni.

Ölel

élve, halva hű
Archibaldod.

VI.

Drága nőcske, kit úgy imádok!

Sirj velem, hogy nem láthattam meg a Balatont! Pedig mily kedvező alkalmat kellett elszalasztanom! A rendezőség gondoskodott róla, hogy a kirándulók alaposan megismerkedhessenek a magyar tengerrel, s úgy hallom, a mint a kirándulók a tó közepére értek, a hajó kormányosa egy rendkívül ügyes csavaritással felfordította a gőzöst, úgy, hogy kollégáim a hely színén tanulmányozhatták a fogasok természetrajzát. Sajnos, csak rövid ideig, mert egy másik gőzös kihalászta, s Füreden, a hol meleg pokróczokkal, üdítő italokkal s a Rákóczy-indulóval várakoztak rájuk, már egy félóra múlva partra tette őket.

A Kolozsvárra rándulóknak pedig egy rendkívül sikerült vasuti szerencsétlenséggel kedveskedett a rendezőség. Mindettől elestem, e miatt a kis hűdéses butaság miatt. De nem panaszkodom. Annyi mindenfélével szórakoztattak itt bennünket, hogy egy embernek mindegyik mulatságból nem is juthatott S én meg vagyok elégedve a magam részével.

Szeretreméltó ápolóim azt mondják, hogy három hét múlva már lábra állhatok. Tudod, mivel töltöm addig az időmet? Magyarul tanulok. Magyarul akarom megköszönni a magyar vendégszeretetet.

Ölelő hived

Archibald.

INNEN-ONNAN.

Az aranjuezi csinos napok.

A múlt hét óta mi sem tartozunk már a legsötétebb Európához, a mely megtisztelő kifejezéssel a szőke Jókai Mór illetett minket az ujságírói kongresszus első nagy banketjén. Jöttek a francia Stanleyk, a svéd Emin basák, az olasz Livingstonek és az angol Nordenskiöldök, hogy kifejezzék minket az ismeretlenség homályából, a hol tsikószén, kanászen és jogászen társaságában olyannyira jól éreztük magunkat.

Ezek a vakmerő utasok, a kik nem elégedtek meg azzal, hogy Budapesten megálljanak, hanem rettenthetetlen bátorságukban még a Balatonhoz, Erdélybe és a Vaskapuhoz is elmentek, néhány fejszétől eltekintve, elég kellemes emlékekkel távoznak Magyarországból. Azok az aranjuezi napok, melyeket itt töltöttek, ha szépeknek nem is, de csinosoknak bátran mondhatók, és hamarosan megismertették őket nemzeti egyéniségünk jellemzőbb vonásaival.

— Önök fölöttébb sokat isznak, — jelentette ki az elismerés hangján *Giacosa*, az »Apród« szerzője az ujságíró kongresszus második nagy banketjén.

Az első napon két belga urral volt szerencsém a városban körülcocsikázni. Mind a kettő el volt ragadtatva a város szépségeitől és minden második perczen a sulyos megbánás hangján sóhajtott föl:

— Oh monsieur, je vous demande pardon ...

Végül engem is érdekelt, hogy miért kérnek ezek az urak folyton bocsánatot és erre bevallották, hogy ők azt hitték, valami nagy községbe vagy legfőlebb rendezett tanácsu városba jönnek, a hol csak a piac környékén vannak emeletes házak ...

— Én uram, — mondta az egyik belga, egy fehérhaju öreg ur — nem mondhatom önnek, minő boldog vagyok. Eddig már négy patikát is láttam. Én, uram, öreg ember vagyok és mióta elindultam, egyre csak azon aggódtam: szent isten, ha én megtalálnék betegedni, lesz-e abban a városban patika és meg fogom-e kapni az orvost? Mert annak az egy orvosnak, a ki Budapesten van, bizonyára sok a dolga ...

Megnyugtattam, hogy Budapesten körülbelül kétezer orvos van.

— Látja, — mondta erre az öreg ur — ez nagyon szép önöktől ...

Az ismerkedő estélyen azután alaposan összeismerkedtünk egymással valamennyien, és sok jó pezsgőt megittunk a nemzetközi testvériség nevében és érdekében. Mindannyian örök barátságot fogadtunk és már akkor azzal üdvözlöttük egymást:

— Viszontlátásra a jövő esztendei kongresszuson.

Egy vidám csapat azután elindult Budapest éjjeli életének a tanulmányozására és rövid idő alatt megfordult a főváros minden kávéházában és mulatóhelyén. Reggel felé azután, a mikor el akartunk széledni, egy olasz ujságíró megfogott:

— Bocsánat, uram, nekünk otthon azt mondták, hogy Budapesten el ne mulasszuk meglátogatni ezt az etablissement-t. Jó a cím?

És ezzel átadott nekem egy névjegyet, a melyről én egy rokonszenves asszonyágnak a nevét olvastam le, akinek szép és engedelmes leányai vannak a belvárosban.

— A cím jó, — mondtam diadalittasan.

Nemzeti büszkeségem ki volt elégitve ... végre valami, a minek a híre Magyarország határain túl is terjed ...

A kongresszus legfontosabb feladata az volt, hogy meghatározza: hol tartunk a jövő esztendei kongresszust?

Két város vetekedett egymással azért a kegyért, hogy a jövő nyáron vendégeiül láthassa az ujságírókat: Stockholm és Lisszabon. Mindakettő mellett nagyban folyt a korteskedés úgy a zöld, mint a fehér asztal mellett, mind a kettő szenzációsnál szenzációsbab ígéretekkel csábította a maga részére a kongresszus tagjait. A svédek a királyukkal pompáztak, Oszkár király maga lesz a kongresszus elnöke, ünnepélyeket rendez az ujságírók tiszteletére, kirándul velük az északi fokhoz, ordókat fog osztogatni ... A spanyolok és portugálok viszont azt játszották ki tromfnak, hogy a kormány Madridban bikaviadalt rendez az ujságírók tiszteletére ... A svédek azzal érveltek, hogy Lisszabonban meleg van, a spanyolok azzal, hogy Stockholmban hideg van ... Valentin, a svéd hivatalos közlöny szerkesztője végre egy jegesmedve-vadászattal tullicizálta Lisszabont és mindenkinek egy összehajtható zseb-fjordot ígért ... Ez döntött, észak győzött és *Humbert*, az ékesszavu francia szenátor, kihirdette az eredményt, a mely szerint a kongresszus jövő évre a keztyük és a gyufa skatulyák hónapján fog összejönni ...

A kongresszus legkimagaslóbb alakjai a *Stuart* testvérek voltak, két érdekes szőke angol miss, mindakettő olyan hosszú, mint Tennyson egy-egy királyidyll-je ... Ugy nézett rájuk föl az egész kongresszus ...

— A *Stuartok* egyenes utódai — magyarázta nekem valaki.

A sikló-katasztrófa egy kicsit megrontotta a jó kedvet, de végül még is csak ez győzedelmeskedett.

Viviennel, az egyik áldozattal, történt meg, hogy az ujságok kiírták róla, hogy elvesztette a bal szemét ... Másnap az operában zajos ovációkkal fogadták és valaki részvétellel kérdezte tőle:

— Valóban, ön elvesztette a bal szemét?

— Igen, — felelt *Vivien* vidáman, — de már megtaláltam.

Azt ugyanis csak kevesen tudták, hogy a kérdéses bal szem *üvegből* volt.

A kongresszisták elutaztak ... Hát ők vajjon miket fognak rólunk írni?

Jucubus.

• **Funiculi, funicula** ... Beszéljen akármit a derék Paolo Valera, hogy »mindenkit érhet baleset«, s hogy senki se tehet róla, ha neki egy kicsit betört a feje, valahányszor otthon, Milanóban meghallja ezt a »Funiculi, funicula ...« nótát, melyet soha se hallott olyan sokszor, mint Ós-Budavarában: bizonyára mindig eszébe fog jutni az a *funicula* (magyarul: sikló), melyet Budapesten tapasztalt meg, s ha valamikor Nápolyba megy, aligha ül a Vezuvra vezető funicula-ra, melyről a »Jammo«-nóta szól. És udvariaskodjék bármiképpen, a derék Paolo Valera, mégis azt gondolja magában: »Az ország nagyon érdekes, a város gyönyörű, az emberek rendkívül kedvesek, a diszruháik igen szépek, de hát hiába, ez már a Balkán! A civilizációja egy kicsit felszínes, a Rend meglehetősen gyenge lábon áll, ... de hát, istenem mindent ne követeljünk tőle! Elég az hozzá, a diszruháik szépek, szeretnek s tudnak pompát kifejteni, a leányaik csinosak s ők maguk nagyon, de nagyon szeretetreméltóak!« Ezt gondolja, s ha nem is írja még, bizony a tények, az eltagadhatatlan tények, ellenünk beszélnek. Mert nevetséges azzal állani elő, hogy a funicula katasztrófáját a fűtő tudatlansága, illetőleg a pályaoőr együgyűsége okozta; a hol az emberek hozzá szoktak: rendhez, ott ilyesmi nem történhetik. A mint hogy minden efféle baleset után ki is derül egy csomó rendetlenség. Rengetlen volt a

sikló, rendetlen volt a rendezőség s legrendetlenebb volt a rendőrség. De a rendőrséget kritizálni, ha nem is éppen rendkívüli, de mindenesetre rendellenes dolog. Álljunk el tehát a szótól egy sóhajjal, s alkalomadtán mindig jusson eszünkbe, hogy a budapesti rendőr még akkor is halálos ellensége lesz a budapesti embernek, mikor már másutt mindenütt kikiáltották az általános testvériséget. A budapesti rendőrrel találták ki azt, hogy: »Homo homini lupus.«

* * *

● **Hölgy-zászlóalj a zsurnalisztikában.** Az angol és olasz újságíró kisasszonyok büszkéik lehetnek budapesti hódításaikra. Annaira elragadták az »Otthon« összes épkezláb, fiatal és idősebb tagjait, hogy a legkopaszabb s legridegebb vezércikkírók is lelkesedetten beszélnek róluk. »Ah, mily csinos riporterek!« — fészengenek blazirt tárczairók — s »Lám, lám, ez nálunk is élénkebbé tenné a redakciót...« — vélik komor segéd-szerkesztők, a kiket soha senki se látott mosolyogni. Egy esti lap pláne odáig megy, hogy ünnepélyesen felszólítja a honleányokat, kövessék e kisasszonyok példáját, s kijelenti, hogy a maga részéről a legmesszebb menő előzékenységgel fog viseltetni minden oly hölgygyel szemben, aki az újságírói pályára szándékozik lépni. Kétségtelen, hogy e felhívásnak fogadtatja lesz; annyi fiatal hölgy keres pályát, s az újságíróknak még nem kell szigorlatot tenniük! Félő azonban, hogy ez a változás alaposan felforgatja a redakciók életét. Vége lesz az éjszakai kalabriász-partiknak, de alighanem vége lesz a segéd szerkesztői tekintélynek is. Seba; a redakciókban, mint *Rabagas* és a *Három testőr* tanusítják, mindig elég vidám élet járta, de még csak most következnek be az aranjuezi napok. Előre látható például a következő jelenet, mely tíz tizenöt év mulva számtalan variációban fog ismétlődni:

Szerkesztő (tizenegy órakor belép a szerkesztőség nagytermébe s ott egyedül találja a külföldi lapok öreg szabóját, a ki immáron az utolsó entrefilet-t fordítgatja össze). Mi az? Hát nincs itt senki?

Az öreg Entre Filet (morog).

Szerkesztő. Beszéljen hát, ha kérdem. Hova lettek a hölgyek és urak?

Az öreg (vállat von).

Szerkesztő. Hol van ő nagysága, a segéd-szerkesztő?

Entre Filet. A segéd-szerkesztő? Az itt van, csakhogy bezárkózott a Vizállással.

Szerkesztő. Mit csinált?

Entre Filet. Bezárkózott azzal a fiatal urral, a ki három nap óta a Vizállás rovatot csinálja.

Szerkesztő. Ejha! Hát a vezércikkkel mi van? Hol van Kunigunda kisasszony?

Entre Filet. Hát nem tudja?

Szerkesztő. Maga ne kérdezzen; kérdezni majd én kérdezek.

Entre Filet (morog).

Szerkesztő. Szóval, hol van Kunigunda?

Entre Filet. Kunigunda megszökött a metrompázsszal. Remélem, ez elég rövid és velős.

Szerkesztő. Megírta előbb a vezércikket, s csak azután szökött meg? Vagy talán (fogait vicsorgatva) nem írta meg?

Entre Filet. Nem írta meg.

Szerkesztő. A szemtelen!

Entre Filet. Tudja, mit mondott? Azt mondta, hogy tőle felfordulhat az egész delegáció. Szerelme annál többet ér, mint a jó király dala mondja.

Szerkesztő. Hát »Pierrette?« Hol van Pierrette?

Entre Filet (vállat von s dalolni kezd): Juhé, juhé, im Chambre ...

Szerkesztő (dühösen): Ne énekeljen, hanem adjon egy esti lapot,

Entre Filet (az ollóval odanyújtja neki a kívánt szabas mintát).

Szerkesztő (végig nézi az esti lap maradékát; közben fogait vicsorgatva): Gyalázat, magamnak kell megírnom a vezércikket! ... A hadügyi kiadások ... a katonai akadémia ... Magamnak kell megírnom ... A Wehrzeitung cikke ... Hol van a katonai tudósító?

Entre Filet. Kicsoda? A katonai tudósító?

Szerkesztő. Az hát. Maga eleven kérdőjel! ... maga vén számár! ... Hová ment, mit csinál a katonai tudósító?

Entre Filet (fagyosan). A katonai tudósító a körülményekhez képest jól érzi magát. Fiut szült.

Szerkesztő. Mit csinált?

Entre Filet. Fiut szült, más szavakkal élve: világra hozta a fiát. Mindig is mondtam, hogy fia lesz; egy cseppet se volt karsu.

Szerkesztő (az ollót levágja az asztalra). Meg kel örülnöm! ... Meg kell örülnöm! ...

Entre Filet (magában). Mily redakció! ... Mily redakció ...

* * *

✚ **Pusztaszer.** Méla merengéssel ... Semmi málázás. Tesék riporter kötelességének eleget tenni. A hét végén lesz Pusztaszeren az országos ünnepség: Csongrádmegye díszgyűlést tart, a melyen résztvesznek az ország minden megyéjének a képviselői és főrendiház küldöttségei. Ugyanez alkalommal felavatják az országos emlékoszlopot. Minden jel arra mutat, hogy az idő kedvezni fog az ünnepségnek. De ha eső talál lenni, az se lesz baj. Kell ilyenkor mindig az eső dohányra, krumplira. Mert riporter kötelességünknel fogva tartozunk kijelenteni, hogy ezen a klasszikus földön, melyet hon-szerző Árpád lovainak patkója taposott, azon a nevezetes földön, a hol az első hongyűlést tartották, bizony eme kevés klasszikus növények teremnek. A hol a vészszökdést megújították, ott most egy tábla kukoricza, a hol »fecerunt magnus áldomás«, ott egy tábla czirok lengedez feléd. Vajon hol leszünk ezer év mulva! A mostani törvényhozók lába nyomán kizöldül-e a fü? És a hol most ezernyi áldomásban éltetik a hazát, megterem-e ott majd a krumpli? De ne rohanjunk előre a jövődő ismeretlen tájaira, ne maradozzunk el a mult mohos emlékköveinél, haladjunk csak szépen a jelen poros utjain. Tehát Pusztaszeren országos ünnep lesz. Félünk, hogy nem lesz eléggé országos és nem lesz eléggé ünnepies. Ezr esztendő ünnep ritkán esik, nem csoda hát, ha nem igen értünk a rendezéséhez. Attól tartunk, erről az ünnepségről nincs tájékozva az ország. A nagy hódoló díszmenethez is csak pár százezer embert tudtunk összehozni. Pedig ott nagy látványosság ígérkezett és tudja mindenki, hogy az országban minden vasut Pestre vezet. Nagyon-nagyon kevesen tudhatják azt, mi lesz Pusztaszeren, még kevesebben tudják, hogyan is lehet oda jutni. Avagy hirdetik-e országszerte nagy falragaszok, hogy június 27-én Pusztaszeren ez meg az lesz? Vasuti állomás Kistelek a budapest-orsovai vonalon. Innen egy órajárásnnyira esik Pusztaszer stb. stb. Mintha Magyarország számára még nem találták volna fel a plakátokat, hogy talán elégséges megynként az a 4—5 küldött és félnek tőle, hogy sok talál lenni a vendég? Ezer esztendőig soha se féltünk attól, most se félünk. Senki se menne oda üres tarisznyával, de még ha menne is Csongrádmegye is csak elbirna látni egy pár ezer vendéget egy napra. Nem is itt van a hiba. Másutt a bibi. Felkötöttük a nagy kolompot, de nem bírjuk rázni. Túlságosan nagy az nekünk.

* * *

✚ **Küry Klára** egy jótékonycélú előadás alkalmával elvesztette Ós-Budavárában aranyos-gyémántos melltűjét. Hirdeti is a Klára, hogy ime esett kára. Jó jutalmat ígér a becsületes megtalálónak. Aranyos-gyémántos melltűt százat is találunk, egymás kezébe adják a kilincset, sohse hittük volna, hogy

ennyi a becsületes megtaláló. Valamennyien az elveszettnek hitt ékszer viszik haza, hogy megkapják az illendő jutalmat: a bájos mosolyt. De ez sem az, újra nem az. Mi részünkről nem is értjük, hogyan vesztetett el az a mellű, mikor a nevezett jótékonycélu előadás alkalmával Küry Klára körül olyan nagy volt a tolongás, hogy egy gombostű se eshetett volna le. Másrészt meg nem értjük Ős-Budavár igazgatóságának élhéttelenségét. Ilyen nevezetes eseményen mindenki kapva-kapna. Nagy falragaszokon kellene hirdetni: Junius 31-én Ős-Budavárban nagy ünnepség. Műsor: Küry Klára mellűjének megkeresése. Nagy lampionos díszmenet az összes helyiségeket átkutatja. A nyilvános tereket tűvé teszik. Az alvó fakir megkérdezése, nem látta-e a tűt? Nagy gyász-induló, mely örömtánczban végződik. A tű megtalálása. Hangos kürtjelek adják tudtul az örvendetes eseményt. Ős-Budavár fokán örömtűzek gyulladnak ki. A becsületes megtalálót diadalmenetben körülhurcolják. A megtalált mellű közszemlére tétetik ki stb. stb. Teljes siker. Harmincezer látogatóról kezeskedünk.

SZINHAZ.

Csalj meg, édes!

A vigszínház premierje.

Kezdik théâtre libre-nak s a ledér muzsa hajlékának tekinteni a vigszínházat. Ha protegálni akarnám Keglevichéket, én is neki rontanék a szent erkölcs nevében s kiírnám, hogy arcbőrre féltékeny ember be ne tegye a lábát, mikor a coup de-tête-et adják. Így tesz a napilapok többsége s ha ezekben a kánikulás napokban a lipótköruti barokháznak akadnak látogatói, ezeket az erkölcsi felháborodásban megirt lefülő kritikák csábították oda.

Mert, kritikus uraim, önöknek igazuk van, de az igazság kötelez. Ott voltam közöttük s előttem is, a hátam mögött is, jobbfelől, bal felől a legegészségesebb s legpogányabb kritikus kaczagás nyelte el az én halk emócióimat. Csodálkozva néztem az egyiket is, a másikat is és elgondoltam: micsoda elragadtatás! Még a tolluk is kacagni fog, melylyel referádáikat megírják.

Hogy ezek a referádák csupa megnyult arcot mutatnak s minden arcból kipisszeg a megbántott erkölcsi érzés, mely az előadás tartama alatt mélyen aludt, mint az ősbudavári fakir, ez amilyen különös, épp olyan természetes is. Elvégre a vicznek nem lehet ellentállani s a nevető ember nem moralizál. De mikor elmúlt a jókedv s megszólal a hideg elme, hát természetes, hogy ilyenkor szembeszökik a viczeknek erkölcstelen volta.

S a publikum, mely tombolva tapsolta és kacagta meg a Bissonék trágárságait, mikor elolvassa ezeket az erkölcs reklamáló kritikákat, szintén igazat ad nekik és szintén jobb erkölcsöket kíván, persze szintén csak otthon, a kanapén ülve. Amikor azonban harmincfokos melegben rászánja magát, hogy színházba megy, akkor azt akarja, legyen is érdemes elmenni s lásson, halljon olyat, ami szem, fülnek kellemes. Már pedig — engedelmet kérek, hogy szabadabb szóra nyitom számat — mi lehet ilyenkor kellemesebb, mint az ellenállhatatlan halás s melyik hatás ellenállhatatlanabb, mint az, a melynek engedni tiltva van?

Igaz, az erkölcsi visszahatás is a kánikula okozata. Télen, báli szezonban eszébe sem jutna a kritikusnak firatni az erkölcsöt, ez csak nyári divat. Pedig éppen megfordítva volna helyén. Télen, amikor a színház rendszerezett élvezet, a kosztot is illendőbb, magasabb mértékkel taksálni — a szakácsoktól is jogosabb többet követelni. De nyáron? Hiszen ilyenkor a színház, ha nincs becsukva, az orfeumokkal, a városligeti bódékkal és a cir-kusszal kénytelen konkurrálni s a konkurrencziát annál jobban győzi, minél kevesebbet ad. A nemzeti színház is, mely pedig a legkomolyabb műfaj legnemesebb művelője volna, a tavasz beálltával valami francia bohózat után néz, annál nagyobb szerencsével, mennél kevesebb erkölcsi skrupulussal.

Mit akarnak tehát a vigszínházról, mely hivatásánál fogva a könnyebb genre művelője s nem a tizenhatéves lányok nevelőintézete, sem pedig felnőtt oktatásával nem foglalkozik. Megfelelkezik kulturális feladatáról? Ugyan ne izéljenek. A kulturális feladat alfája, hogy megoldója éljen, a megélés sinequanonja, hogy olyat adjon, ami a publikumnak kellemes. Aki másképp akarja, alakítsa át a publikumot, vagy adjon a vigszínháznak akkora szubven-cziót legalább, mely mellett a nemzeti színháznak lehetővé válik a Pontbiquet-család előadása.

Különben ne haragudjunk egymásra, a moralisták-nak igazuk van, a *Csalj meg, édes*, amellet, hogy triviális, nem is mestermunka, csak mesterember munkája. Az a bohózat nem méltó Bissonhoz, aki mindenképpen megtagadta finom tehetségét, éppen csak kaczagató művészetét érvényesítette. Ha a vigszínháznak valamelyes készlete lesz, az első, amit kimustrál a műsorból, ez a darab lehet, a legelső pedig a *Két örömnep*, mely pedig olyan erkölcsös, mint a kocsonyás disznóláb s olyan mulatságos, mint a tánczoló medve. Addig is érdemes megnézni s erkölcstelen jókedvben mulatni rajta, ami annál könnyebb, mivel a vigszínház fiatal gárdája valóban mintaszerűen játsza meg. *Gál Gyula*, *Tapolczai*, *Mátrai* és *Gyöngyi* pompás figurák, *Haraszthy* Hermin, *Kalmár* Piroska és *Varsányi* Irén urhölgyek minden szimpátiára érdemesek. Varsányi kisasszony nem domborít ugyan kel-lőleg, de idővel megjön az is. Nem kell kétségbeesni, kicsiből lesznek a nagyok.

Simplex.

Firemann. Egy idő óta egy fiatal ember jár mappával a kezében, mindenütt ahol érdekes emberek megfordulnak. Az ünnepségek kellő közepén ez a fiatal ember leül, írónnal a kezében s szédületes gyorsasággal, megdöbbenő hűséggel és biztossággal kapja le a nevezetes emberek vonásait. Ez a művészi gyorsrajzoló Firemann Gyula, a Newyork-World első rajzolója, akit a millenáris nevezetességek mellett a honvágy is hozott haza, lévén ő nyíregyházai születésű s amellet, hogy tíz esztendő korától kezdve Amerikában tartózkodva, megtanulta az összes világnyelveket, épenséggel nem felejtett el magyarul. Az ő gyors és biztos kezéből valók azok a művészi becsü arczképek, melyeket mai számunk reprodukál. Örömünkre szolgál, hogy olvasóinknak is juttathatunk munkáiból, melyekben a világ egyik legnagyobb folyóiratának olvasói gyönyörködhetnek csak.

KIÁLLÍTÁS ÉS KIÁLLÍTÓK.

Barangolások.

5.

A köszén.

A tejjel és mézzel folyó országnak mondták eleink Pannoniát és Dáciát. E jelképes beszéd azt teszi, hogy kövér volt a rétje, édes a vize s ahol magot vetettek, a föld, huszszorosat fizetett érte. A tej, meg a méz az alföld nagy rónaságain foly, amely megszűnt ugyan Európa éléskamrája lenni, de most is még tápláló édes anyja mindnyájunknak. Amire az egyszerű népeknek szükségük van, azt megtermi a föld kérge s ami fizikai alapja a mi életnek is, az is mind a rengő kalásztengerekre mutat rá. Gabona nélkül nincs élet, a kenyér nemcsak célja a küzdelemnek, de föltétele is. Ám a szellemi élet alapja az a föld gyomrában rejtőzik, a mélységben, ahol az ördög birodalmát keresi a babona, az örök sötétség és a kárhozat sistergő örök tüztől érlelve terem a szellemi haladás tápláléka, az istenség felemás teremtményéből lett kő, az őskor öröksége, melyből e század könnyelműen lakmározik. Kenyér nélkül élni nem lehet, köszén nélkül az életnek nincs jelentősége. S hogy a magyar föld nemcsak fölületének fekete, zsíros humuszával táplál bennünket, de keblében rejtegeti a fekete gyémántot is, ez teszi ezt a földet a modern élet számára is a mondbeli Kánaánná.

Valóban, az európai országok között, Oroszországot kivéve, egy sincs, mely úgy meg volna áldva, mint a mi hazánk. De Oroszország is a maga Európával vetekedő kiterjedésével éri el a produktumoknak azt a sokféleségét, melylyel mi meg vagyunk áldva. A legtöbb termőföld a mienk, azonkívül hegyeink mind kulturális nyersanyaggal vannak tele. Se vasért, se aranyért, ezüstért nem kell a szomszédba mennünk s a mi a fő, földünknek köszén tartalma vetekedik a szénben leggazdagabb országokéval. Az óriási vasuti hálózat, a legnagyobb szénfogyasztó, itthon fedezheti egész szükségletét s iparunk, mely ifjukorát éli, a honi kőszéngazdagságban találja duzzadó férfikorának biztosítékát.

Igaz, a köszénből táplálkozik az a fekete rém is, mely egyre kísért a kulturnépek között. Az első jaj, mely

az elnyomott emberiség jogát az élethez hirdette, a föld mélységéből hangzott. A világ legnagyobb strikeját a bányászok produkálták, valamint a legnagyobb nyomor e görnyedő, elevenen eltemetett emberek között pusztit. A köszén, amely melegít és produkál, sorvasztja és rosszszul táplálja azt, aki csákányával lefejt az ő anyja természet kebléről. Ez az ásvány boszuja s az ember ő tragédiája: a paradicsomból is a tudás gyümölcse kergette el, mihelyt megízlelte s a munka gyümölcse, mely gazdagítja, elveti csiráját a nélkülözésnek és gyűlölködésnek. A föld gazdag és kincseit meg nem őrizheti, de a kéz, mely közvetlenül hozzányúl, megérzi boszuját.

Herz Zsigmond

(a magyar általános köszénbánya társaság igazgatója.)

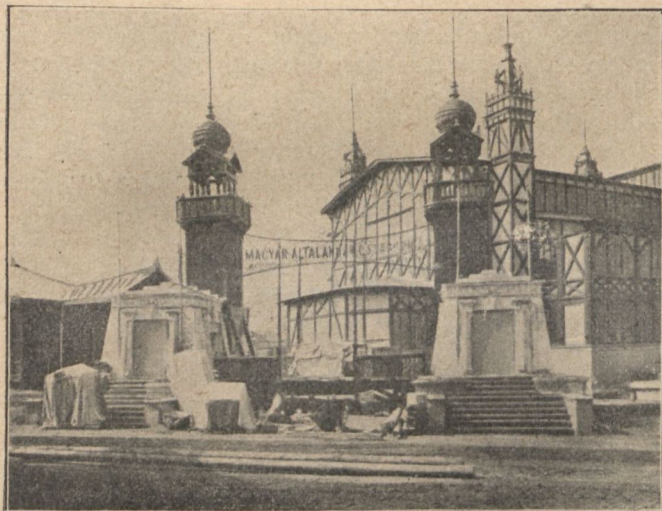
A legfiatalabb köszénbánya mutatja be a kiállításon a bányászatot a legszemléltetőbben s legkimerítőbben. A magyar általános köszénbánya társaság kiállítását tessék megnézni, ha tökéletes fogalmat akarnak szerezni a köszéntermelésről. Az egyiptomi stilben épült pavillonban megtalálják mindent: a királdi és sajó szent-péteri bányák közeteitől kezdve, a megkapó hűséggel imitált tárnáig, végül a hatalmas gulába rakott tiszta köszénig a szénbányászat teljes modern kultúráját ismerheti meg a szemlélő. Tessék bemenni a tárnába, megérzik a súlyos gerendákkal támogatott fekete falak között a bányalevegő nyomasztó sejtelmességét. A szádán besüt a nap, de betérve az egyik fejtő fülkébe, úgy érzik, mintha ezernyi métermázsa tömegekben nehezülné föléjük a föld. Az ilyen mélységbe leszállni reggel s fölélni belőle este, ki csodálná, hogy csak a legszegényebb emberek vállalkoznak reá! S ki ne érezné, hogy ideleln az ember dolgozik, de isten

uralkodik! Aki nem tud imádkozni, a föld gyomrában okvetetlenül megtanulja. S a miniatúr-tárnában is a legkevesebb, amit az ember érez: szánsálmommal elegy tisztelet azok iránt a hallgatag fekete emberek iránt, kik a mindennapi kenyérért az elemek hatalmába adják életüket és zsákmányolnak a föld dús kincseiből az emberi haladás számára.

A legfiatalabb magyar köszénbánya e tekintetben is előbbre van társainál. A bánya technika legujabb, tökéletes vívmányait készen találta s alkalmazhatta. A berendezésnek e tökéletessége szól a gazdagabb kiaknázásnak, de szolgál a munkások biztosságának is. Bányalég, robbanás sem a királdi, sem a sajó-szent-péteri telepen még nem volt.

Öt millió métermázsányit produkál ez a két bánya, oly mennyiség, mely az elsők közé sorolja a társaságot. Nagy saját vasut vonalaik vannak a produktum tovább szállítására s egész város épült a munkásaik számára.

Egy bánya vezetése tudós munkája és kormányzó sokoldalú tapasztaltsága. A magyar általános köszénbánya társulat Herz Zsigmond vezérigazgató személyében bírja

A magyar általános köszénbánya-társulat pavillonja.

azt a sokoldalú embert, aki virágzását biztosítja. Geologus is, kereskedő is, szociologus is. Szerencsés kézzel és emberbaráti érzéssel tudta elsimitani a természetes ellentétet, mely munkás és producens között fönnáll, a bányatelepek valóságos remekei a humanus gazdálkodásnak. Az ezeröt száz munkás mind megkapta a maga ember-séges hajlékát, a hol pihenő óráit töltheti, betegsége, rokkantsága esetéről gondoskodva van, a gyermekeire jó iskola vár, ő rá pedig lelket művelő, minden szükségességgel ellátott olvasó-kör. A bánya-telep a humanus intézményekkel szerencsésen be van oltva a szocializmus metyelje ellen, a munkáskérdés nem háborgatja a királdi és putnoki bányatelepeket.

Kiegészíti e telepet a nagy üveggyár is, melyet a társulat Sajó-szent Péterben létesített s mely maga is jelentékeny fogyasztója az ottani bányának. Óriási a vállalat, magában is fontos tényezője Magyarország ipargazdasági föllendülésének. Mint ilyen a legfejlettebbnek, bármely európaival vetekedőnek mutatja be a kiállításon bánya iparunkat s a kinek elméjében beszédessé válnak a tanulságok, melyekkel a kiállítás jár, az a magyar általános köszénbánya-társaság pavillonja előtt nem fog közömbösen elhaladni.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási részvénytársaság mérlege. A magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága legutóbb tartott ülésén megállapította a társaság 1895. évi mérlegét. A tiszta jövedelem 203,929 frt 01 krt tesz, a mi a részvénytőke 4'08%-os kamatozásának felel meg. A 203929 frt 01 kr. tiszta nyereségből a társaság alapszabályai értelmében levonandó a tartalék alapra 5% 10,196 frt 45 kr., az igazgatóság jutalékára 3% 6117 frt 87 kr. = 16,314 frt 32 kr., a fenn maradó 187,614 frt 69 kr. mikénti felhasználása tekintetében az igazgatóság a közgyűlésnek azt fogja indítványozni, hogy: 1. az első üzletév osztalék szelvényének 2 frt 50 krral vagyis 2'5%-kal leendő beváltására 125,000 frt; 2. biztosítási alapra 15,000 frt 3. a létesítendő tisztviselői nyugdíjalapra 10,000 frt 4. az első évben fölmerült szervezési munkálatokkal elfoglalt társulati alkalmazottak rendkívüli jutalmazására 5000 frt = 155,000 frt fordítások, és a maradvány 32,614 frt 69 kr mint nyereség átvitel az 1896. üzletév javára irassék. A társaság első 400,000 frtnyi államsegélyének az 1895. évben nyert egész összegét 369,222 frt 22 krral szerződése értelmében külön tartalékalapba helyezte, az tehát a fent kimutatott tiszta nyereségben nem szerepel.

Hirneves kiállítók.

Magyar kir. államvasutak gépgyára. Egyike a legnagyobb látnivalóknak a kiállításon a m. kir. államvasutak és diósgyőri gépgyárának hatalmas csarnoka, mely tiszteletet parancsol a magyar ipar iránt. Ha elgondoljuk, hogy Magyarországnak ez a leghatalmasabb ipartelepe egy bukófélfen levő idegen gyárból, a volt belga gyárból fejlődött ki s most oly virágzó s a legkülönbözőbb nagyarányú cikkek előállítására évről évre bővíteni kell terület és felszerelés dolgában egyaránt, szinte megbecsülhetetlen az érdem, mely e páratlan föllendülésből a vezetőségre hárul. Öt esztendő óta a gyárak élén Förster Nándor igazgató áll, aki azelőtt a vasuti és hajózási felügyelőség vezetője volt s az ő szakbeli és üzleti hivatottságának köszönheti a vállalat rohamos föllendülését. Ő felsége látogatása alkalmával nem győzte eléggé elismerését fejezni ki a kalauzoló Dániel Ernő miniszternek s Ludvig Gyula elnök-igazgatónak. Különös érdeklődéssel nézte a diósgyőri gyárban nézült aczellövegeket, miket tekintélyes mennyiségben szállítanak a közös hadseregnek, s örömmel vette tudomásul, hogy a gőzcséplőgépekből Ausztriába és Oroszországba is exportálnak. A koronauradalmak, még az osztrákok is, e gyárból szerzik be cséplőgépeiket, így nemcsak Gödöllőn, Isasszeghen, Magyar-Óvárt (Albrecht főherceg uradalma) és Kisjenőn (József főherceg) hanem Gödingben, Esslingenben, Skotschauban és Teschenben is az uralkodó és főhercegi uradalmakban a diósgyőri cséplőgarnitúrákat alkalmazzák. Ez a tény különösen megörvendeztette ő felségét, jeléül annak, hogy a magyar ipar sikereit különösen kívánja és előmozdítja.

Az aranyház. A hivatalos czime: Az arany emlékkönyv pavillonja s ott veri vissza büszke ragyogással a napfény sugarait a kiállítási korzó mellett. Lehetetlen észre nem venni ezt a tiszta indus-stílusú remek kis pavillont, mely úgy tündököl, mintha tiszta aranyból volna öntve, s azt a benyomást teszi, mintha egy izléses monumentális ékszer állna előttünk. Ebben van elhelyezve az arany emlékkönyv, melyben a kiállítás minden látogatója nevét átszolgáltathatja a jövő századoknak, vagy ha úgy tetszik: évezrednek. A Steiner Ármin és Ferencz sajtolt és öntési horgonymunkák gyárából került ki ez a remek építészeti klenódium. E nagyhirű cégnek saját kiállítása az építő, vas- és fémipar pavillonjában van, melyet a király két ízben is megtisztelt látogatásával. Itt nyújtotta át a felségnek a cég főnöke a gyárukban készült művészi kivitelű milléniumi arany emlékérmét. A király elragadtatással nézte a magyar ipar e remek produktumát s ismételten kifejezte legmagasabb tetszését.

— Önök több kiállítási épületet is készítettek? kérdé a király.

— Igen, felség, választott Steiner cégfőnök, a közlekedési csarnokot, a sajtó-pavillont.

— S a triga az igazságügyi palotán szintén az önök gyárából került ki?

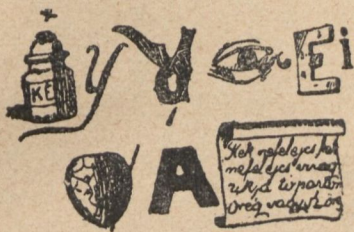
— Igen, felség, vert vörös rézből készült.

— Nagyon szép munka, valóban.

A Kosciuszko-körkép Styka és Kosak közös nagy alkotása mely első látásra meghódította a művészvilágot, most már a közönség körében is teljes népszerűségnek örvend. A látványosságok közt, melyek sokasága egyszerre világvárosi szint kölcsönzött Budapestnek, egyik sem hódít oly mértékben, mint *Kosciuszko diadalmas csatája*. Nincs ember, aki egy varga betűvel oda ne iparkodna az Arena-uti kerek épületbe, a hol Lengyelország dicsőségét egyik legnagyobb csatafestőjének szeméivel nézheti. Aki még nem látta. nézze meg.

KÉPTALÁNYOK.

1.

2.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: KISS JÓZSEF.

Főmunkatárs: KÓBOR TAMÁS.

Foulárd-selymet 60 krtól 3 fnt 35 krig méterenként — japáni, chinai, stb. a legújabb mintázattal és színekben. u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg-selymet 35 krtól 14 fnt 65 kr méterenként** sima, csikos, kockázott, mintázott damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázattal stb.) a megrendett áru **postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat küld postafordultával: Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 2

PÖSTYÉN.

Kénes- és iszapfürdők. Vasútállomás. Páratlan gyógyerejű kőszvény, esuz, neuralgia (isehías), esontbajok (cs.-szu, cs.-törés), vérbetegségeknél etc. Kifünő lakásokról, kényelemről, szórakozásról gondoskodva van. Prospectusok, felvilágosítások ingyen. A fürdőigazgatóság.

Ujonnán megnyílt
SVÁBHEGY-SZÁLLODA

a fogaskerekű vasut mentén, a terraszról gyönyörű kilátással.

Naponta hangverseny.

Nagy kávéház és vendéglő.

Minden időben meleg ételek, valódi italok. Elegánsan berendezett szobák, napra, hóra vagy időnyre, esetleg bérleti ellátás.

Számos látogatást kér tisztelettel

FRAENKL BERTALAN, szálloda-tulajdonos.

Kénfürdő
TRENCSÉN-TEPLICZ

A felsőmagyarországi Kárpátok gyöngye, Tepla-Trencsén-Teplíc, vasuti állomástól 29 percnyire. Magyarország és Ausztria legerősebb kénfürdője, 28—31° R. természetes melegségű forrásokkal kőszvény, reuma, bénulás, neuralgia, islas sat. ellen. **Olasó és kényelmes.** Körülbelül 6000 fürdővendég látogatja, 6 állandó fürdőorvosa van. Májusban és szeptemberben szobáért, fürdőért és teljes ellátásért egy napra 3 fnt.

Képes prospectusokat díjmentesen küld a grófi fürdőigazgatóság.

MATTONI FÉLE
ERZSÉ-SÓSFÜRDŐ
BET BUDAPEST-KELENFÖLD

Idény május 1-től szept. végéig.

Keserű források. Ivó- és fürdőgyógymód.

A gyógyhely fürdői, esetleg ivóforrásai kitünő eredményel alkalmazhatók: 1. Bármifő okok folytán keletkezett lobos izzadmányoknál. 2. Női bajoknál, különösen metritis chronicánál; méh körüli és hashártyalob után visszamaradt izzadmányoknál; a méhek helyzetváltozások, nemkülönbön daganatok által előidéztet izgatottsági tüneteknél; hurutos állapotok és tisztulási zavaroknál stb. 3. Az alhasi szervek bántalmánál; májbajok, szokványos székrekedés, stb. 4. Zsirkóránál. 5. Köszvénynél, stb.

FÜRDŐ-ORVOS: Dr. BRUCK JAKAB,

az orsz. közegészségügyi tanács. r. k. tagja.

Egészséges fekvés, fél órányira a fővárostól, kényelmes lakások, jó vendéglő, zene, kád- és márványfürdők, különféle zuhanykészülékekkel. — Rendes társaskocsi-közeledés.

A kocsik állomási helye: Ferencz József-tér, a régi Lloyd-épület előtt.

A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

MATTONI és WILLE

Budapest.

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE
COGNAC
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Legujabb, legszebb **mosószövetek** a legelegánsabb kivitelben:

Levantine ... méterje 19, 22, 26, 30, 32, 40, 45 kr.
 Zephir ... méterje 26, 35, 40, 52, 60, 70 kr.
 Atlas-Satin ... méterje 36, 40, 58 kr.
 Cachemier-Satin ... méterje 60, 65 kr.
 Battist Cordonné ... méterje 54, 56, 64 kr.
 Selyem-Zephir ... méterje 90, 110, 135, 140 kr.
 Crépon-Zephir (occasio) ... méterje 30, 35 kr.

Battiszt anglais ... méterje 65, 70, 75, 98 kr.
 Mousseline Chiné rayé ... méterje 80 kr.
 Piqué dessiné ... méterje 35, 36, 40, 42, 45, 48, 52, 58, 85 kr.
 Mousseline écu, himezett ... méterje 110, 115, 120 kr.
 Croisé dessiné ... méterje 38 kr.
 Fehér a jour-Battist ... méterje 22, 28, 35, 38, 40, 45, 46, 54, 60, 80, 85, 115 kr.
 Francia Battist ... méterje 45, 48, 52, 55, 60 kr.

Feltűnéstkeltő alkalmi vétel: Remek francia Battist előbb 65 kr., most 36 kr.
 » » Piquet » 85 » » 36 »

Bosniai-Crêpe méterje 16 kr. Szintartó, divatos mintázott Levantine méterje 16 kr.

Francia Battist, nagy occasio méterje 35 kr. Lawn-tennis, legjobb minőség, méterje 24 kr.

Szintartó, divatos mintázott Levantine méterje 16 kr.

Mohair Occasio különös szép, könnyű nyári szövet minden színárnyalatokban méterje 1.10, 1.40, 1.70, 1.75. — Mohair imprimé méterje 1.65. — **Mohair szövetek** minden minőségben, sima és mintázott.

A vidékre dus tartalmú mintagyűjtemények és képes divatlapok készségesen küldetnek meg ingyen és bérmentve. Minta-
 rendeléseknél kéretik megközelítőleg az árt és a kívánt szövetek fajtát megjelölni.

Kiváló tisztelettel

LESSNER D.

áruháza

Alapítotott 1874-ben.

BÉCS, VI.,

Mariahilferstrasse 81—83.

pincze, földszint,
 félemelet, I-ső emelet.

ŐS-BUDAVÁR

Uj! Uj!

A francia mulatóban.

Princesse Topaze

a világ legkisebb primadonnája, mint

Yvette Guilbert és Loie Fuller.

Cynematoscope

Edison legszenzációsabb találmánya.

Ezenkívül az összes zenekarok új műsorokkal.

Velencei, nápolyi utcai énekesek. A régi Pest és Buda lát-
képe. A szent föld plasztikus panorámája. Érdekes elő-
adások Zorah és Namunah és társulatuk keleti tánca.
Üvöltő és keringő dervisek. Telefonográf.

A Holden színház-ban

előadások 7 és fél 9 órakor.

Echina Sena Pralah Indiai Fakir

15 napig tartó alvása.

Belépés a kiállítás területéről d. e. 10 órától kezdve, belépő
díj 20 kr., este 6 órától kezdve az összes kapukon, belépő
díj 30 kr., gyermekek felét fizetik.

ERDÉLYI csász. és kir. udvari fényképész műterme

— V., Erzsébet-tér 18. —

Az ezredéves országos kiállítás céljaira elvállal
helyben és vidéken

fénykép-felvételeket

a legnagyobb méretéig egyes gyári- és ipartelepekről,
ipari műtárgyakról, gazdaságokról, intéreurekról stb.

CERENDAY A. és FIA
AKAD. SZOBRÁSZ
ELSŐ ORSZ. SZABADALMAZOTT
SIREMLÉKMŰ GYÁROSOK
BUDAPESTEN.
Főraktár: Iroda. Mária Valéria utca 2^{sz}
GYÁRI TELEPÉSI MŰTEREM
Kerepesi út 90 sz.
1848

Konstantinápoly

BUDAPESTEN.

A főváros legszebb és legérdekesebb látványos mulatóhelye.

Nagy ünnepélyekkel egybekötött

Chicagói tűzijátékok

illumináció 10.000 lánggal.

Edison csodás találmánya: a Cynematograph, a jelenleg egyetlen létező.

Sadullah remek török bazárja.

II. Sulejman sultán ezüsből vert ágya és a persa
sah tábori sátra. (3 millió frank értékű).

Dr. Candiani világhírű velencei üvegfüvője.

Fratelli Lapinni: remek szobrász-kiállítása.

Café turque chantant. TARANTELLA olasz utcai énekesek.

Szerenade a vizen

kivilágított Gallegiantin.

Esti 6 órakor a törökök díszfelvonulása tevéken és ázsiai ösvérekén.

8 zenekar — énekkarok.

Közlekedés az összes hajóállomásokról éjjeli 2 óráig.

BELÉPŐ DÍJ:

rendes napokon 30 kr., tűzijátékos napokon 40 kr.

A „Hét”

előfizetési ára:

Egész évre 10 frt.

Félévre 5 frt.

Negyedévre 2 frt 50 kr.

MOLNÁR és TRILL új szerkezetű körképe A POKOL.

Az emberi fantázia legnagyobb alkotása Danté Pokla, a városligeti fasor
végén körkép alakjában látható. Ez a körkép merőben új beosztású látványosság.

Fő részei:

1. A lelkek átkelése az Acheronon.
2. A lebegő lelkek.
3. A tékozlók és fősvények hegye.
4. Dio Vár. Az izzó torony. Az égő sirok.
5. Az ember-fák erdeje.
6. A vér folyó.
7. A tüzeső.
8. Az égő lábak mezeje.
9. Az ostorozottak.
10. Az aranycsuhás barátok körmenete.
11. A mérszárlás.
12. A kigyók földje.
13. A jégvilág.

Megszámlálhatatlan sokaság. Álomvilági tájak. Soha eddig nem látott színhatá-
sok. A világnak egyetlen áttetsző színeivel és szabad alakokkal szerkesztett körképe.
Látható reggeli 9 órától egész nap a király-utcai fasor végén, szemben a
a kiállítás második főkapujával.

Belépő díj 50 kr.

A városligetbe menő villamos kocsik, omnibuszok és lóvonatu kocsik meg-
állóhelye.
A Pokol Gárdonyi Géza fordításában, a körképből vett képekkel illusztrálva minden könyvkereskedésben
kapható. Az ára 50 kr.

A nap változó világossága szerint változó színhatások!

A tünneményes festészetnek legnagyobb s egész világon egyedülálló alkotása.

LESSNER D.

BÉCS, VI.,
áruháza Mariahilferstrasse 81—83.

Alapított 1874-ben.

pincze, földszint,
félemelet, I-ső emelet.

Utolsó ujdonságok

Selyemszövetekben:

Pongis imprimé	méterje	—96, 1'10
Legujabb divatu, nagy mintájú, kiválóan szép Shanghai-Pongis	méterje	1'30, 1'75
Kiválóan szép, nagy mintájú legujabb Foulardok	méterje	1'55
Divatos pepita-selyemszövetek, minden színben	méterje	—98, 1'20, 1'30 stb.
Selyembengaline fagonné, minden színben	méterje	—85, —94
Taffetas rayé Nouveautés minden színben	méterje	1'45, 1'55, 1'75, 2'15
Brocatelle glage Nouveautés, minden színben	méterje	1'40
Taffetas rayé en couleur, remek ujdonság		> 1'80
Taffetas carré coloné		> 1'70
Nagykockás Taffetas-selyem, remek színárnyalatokban, Haute Nouveauté		> 2'—
Taffet changeant fagonné		> 1'80
Schottisch selyemszövetek, a legdivatosabb árnyalatokban	méterje	1'60, 2'90
Fekete-fehér kockázott selyemszövetek,	méterje	1'55, 2'50
Fekete-fehér csikos selyemszövetek	méterje	1'70, 2'40
Remek ujdonságok Chine-selyemszövetekben a legelegánsabb kivitelben,	méterje	2'50, 2'80, 3'—, 3'60, 3'90, 4'40 stb.
Taffetas Brocatelle, beszövött színes virág-mintákkal	méterje	3'50
Nyári Bluzok-ra remek Crepe de Chine selyemszövetek, a legdivatosabb	méterje	1'10, 1'15, 1'60, 1'95, 2'15
mintákkal		
Crepe de Chine uni Royal, minden színben	méterje	1'30

Gyapjuszövetekben:

Valódi tiroli loden	tiszta gyapju, 120 cm. széles, méterje	1'30
> > >	> > 140 > >	> 2'—
Divat-crepe	> > 120 > >	> 1'40
Crepe Haute Nouveauté	> > 120 > >	> 1'60
Barége Chiné Nouveauté	> > 120 > >	> 1'20
Chine Barége exclusive	> > 120 > >	> 1'75
Gazé Rayé en soie	tiszta gyapju 120 > >	> 2'25
Nouveauté Chiné cordonné	> > 120 > >	> 1'60
Kammgarn exquisite	> > 120 > >	> 1'85
Englisch Nouveauté	> > 120 > >	> 2'35
Hauté Nouveauté rayé	> > 120 > >	> 1'75
Nouveauté brillant en soie	> > 120 > >	> 2'45
Kammgarn rayé en soie	> > 120 > >	> 2'15
Mohair uni	> > 110 > >	> 1'95
Továbbá különösen megemlítendő még: Divatszövetek minden elképzelhető bel- és kül- földi gyártmányok és a legkülönbözőbb kivitelben, métere 30, 42, 48, 60, 65, 70, 88, 1'05, 1'10, 1'30, 1'40, 1'75, 2'—, 2'25, 2'70, 3'20, 3'60, 3'90, 4'25, 4'80, 5'25, 5'60, 6'30 stb.		
Duplaszélés Mohair-szövetek 90 krtól feljebb a legfinomabb minőségig.		
Voile de laine, legujabb, nagyszerű minták, méterje 58, 80, 85 kr.		

Legujabb, legszebb mosószövetek a legelegánsabb kivitelben:

Levantine	méterje	19, 22, 26, 30, 32, 40, 45 kr.
Zephir	méterje	26, 35, 40, 52, 60, 70 kr.
Atlas-Satin	méterje	36, 40, 58 kr.
Cachemier-Satin	méterje	60, 65 kr.
Battist Cordonné	méterje	54, 56, 64 kr.
Selyem-Zephir	méterje	90, 1'10, 1'15, 1'35, 1'40 kr.
Crépon-Zephir (occasio)	méterje	30, 35 kr.

Franczia Battist, nagy occasio méterje 35 kr.

Szintartó, divatos mintázott Levantine méterje 16 kr.

Mohair Occasio különös szép, könnyű nyári szövet minden színárnyalatokban méterje 1.10, 1.70, 1.75. — Mohair imprimé méterje 1.65. — Mohair szövetek minden minőségben, sima és mintázott.

SZIVES FIGYELMEZTETÉSÜL!

A vidékre dus tartalmú mintagyűjtemények és képes divatlapok készségesen küldetnek meg ingyen és bérmentve. Mintarendeléseknél kéretik megközelítőleg az árt és a kívánt szövetek fajtát megjelölni.

Kiváló tisztelettel

Lessner D.